

Айёмингиз муборак бўлсин,
азиз юртдошлар!

Mustaqillik huquq demakdir

Ҳуқуқ

ЎЗБЕКИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИ БОШ
ПРОКУРАТУРАСИНИНГ
НАШРИ

1997-йил 27-avgustdan chiqq boshlagan

www.huquq-gazeta.uz

2014-йил 20-март, №12 (897)

Бош прокуратурада

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасида 14 март кунини Вази́рлар Маҳкамаси ҳузуридаги Вояга етмаганлар ишлари бўйича комиссия, Бош прокуратура, Ўрта махсус, касб-хунара таълими Маркази ва Тошкент Давлат юридик университети билан ҳамкорликда Тошкент шаҳридаги юридик коллежлар ва Тошкент Давлат юридик университети ҳузуридаги академик лицей ўқувчилари билан учрашув бўлиб ўтди.

Дастур ижроси доирасида

Патхулла БАХРОМОВ,
Бош прокуратура бўлим катта прокурори

Маъзур тадбир Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримовнинг 2014 йил 6 февралдаги "Ўзбекистон Республикасида ёшларга оид давлат сиёсатини амалга оширишга қаратилган қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Қарори ва ушбу қарор билан тасдиқланган Ўзбекистон Республикасида 2014 йилда ёшларга оид давлат сиёсатини амалга оширишга қаратилган қўшимча чора-тадбирлар дастурининг ижроси доирасида ўтказилди.

Учрашувда юридик коллежлар ва академик лицей раҳбарлари, мураббийлар, прокуратура, Ўрта махсус, касб-хунара таълими Маркази ва Тошкент Давлат юридик университети масъул ходимлари ҳамда оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этдилар.

Йиғилиш "Юқори малакали юридик кадрларни тайёрлаш — давр талаби" мавзуси остида ўтказилиб, унда ўқувчиларга ёшларга оид давлат сиёсатининг асослари, айниқса, мамлакатда юридик таълим тизимида амалга оширилаётган ислохотлар ҳақида атрафлича тушунтириш берилди.

Тадбирда юртимизда юксак маънавиятли, мустақил ва эркин фикрлайдиган, замонавий илм-фан ютуқларини пухта ўзлаштирган ҳар томонлама соғлом ва баркамол авлодни вояга етказиш ҳамда амалга оширилаётган ислохотларда ёшларнинг фаол иштирокини таъминлаш мақсадида кенг қўламли ишлар олиб борилаётганлиги алоҳида таъкидланди.

Хусусан, Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ҳамда қонунларида ёш авлоднинг ижтимоий шаклланиши ва камол топиши, ҳуқуқий манфаатларини ҳар томонлама қафолатлаш давлат фаолиятининг устувор йўналиши эканлиги, бу жараёнда вояга етмаганларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари ҳимоясини таъминлаш, улар ўртасида ҳуқуқбузарлик ва жиноятчиликнинг олдини олишга алоҳида эътибор қаратилиши кайд этилди.

Шунингдек, ўқувчиларга прокуратура органларининг фаолияти ҳақида батафсил сўзлаб берилди ҳамда улар Бош прокуратура музейи ва спорт мажмуаси билан ақиндан таништирилди. Бундан ташқари, учрашув иштирокчиларига Вояга етмаганлар ишлари бўйича комиссия ва Одам савдосига қарши курашиш бўйича Республика Идоралараро комиссияси фаолияти ҳақида ҳам маълумотлар берилди.

Учрашувда ўқувчиларни қизиқтирган саволларга жавоб берилди ва тадбир якунида энг фаол ўқувчилар эсдалик совғалари билан тақдирланди.

Қадрият

Ҳар кунимиз Наврўз бўлсин!

Ҳар қандай байрамнинг ўз ўрни ва таровати бор. Ҳар қандай байрам одамларни, эл-юртни бирлаштирувчи, ҳамжиҳат қилувчи кучга эга. Наврўзнинг ўзгачалиги — у нафақат одамларни, балки наботот оламини ҳам уйғотади. Наврўз — киши уйқусидан уйғониш байрами. Орзу-умидлар шодмонлиғидир.

Қани энди тезроқ кўклам кела қолса-ю, илик кунларга тезроқ етсак... Одамзод баҳорни ана шундай интиқлик билан кутади, қаҳратон қишдан сўнг илиқликни кўмсайди. Чунки бу фаслда бутун мавжудот уйғонади. Кўнгиллар яйраб, завқ-шавққа тўлади.

Қаҳратон қишдан сўнг заминдан бош кўтарган бойчечак ҳар қандай одамда ҳам соғинч ҳиссини кўзгаши аниқ. Чунки табиат биз учун ҳам азал, ҳам абаддир. У бизнинг мангу паноҳимиз. Ҳар қандай шароитда ҳам фақат табиат бизни беиминнат таъминлайди, таскин беради. Қаҳрамон шоиримиз Абдулла Орипов бежизга "Она бўла қолгин, менага табиат", дея шеър битмаган.

Наврўз — энг қадимий, асл миллий, ҳар қандай сиёсатдан холи бўлган, узоқ замонлардан буён қадриятларимиз тимсоли бўлиб келаётган ҳосият-

ли бир айём, яшариш ва янгилаш фасли. Уни кекса донишмандга ўхшатгим келади, сиру асорларга, маънавият билан кутади, қаҳратон қишдан сўнг халқларидан бошқа халқларда бундай байрам кам учрайди. Шу маънода Наврўз бизнинг ўзимизга ўхшайди. Унда миллатимизга хос бегуборлик мужассам.

Бу байрам она заминни севишга, меҳнатни қадрлашга, кўклам мўъжизаларидан завқ олишга, оппоқ гуллаган ўрик шохлари-ю, қоқигулларнинг зарғалдоқ гунчаларидаги беқиёс гўзалликни дилга жо этишга ўргатади. Бу — бободеҳқонларимиз мўл-хосил олиш ниятида она еримизга барака уруғи қадайдиган, чўпон-чўлиқлар эса кўклам ёмғиридан баҳра олиб яшнаган серўт ўтлоқларга қўй-қўзиларни ёдидан саодатли кундир. Халқимиз ўзлигини танибдики, янги йилни баҳорий тенгкун-

ликдан бошлаб, қуёш ҳамал буржига қирадиган кунни байрам қилиб келади.

Манбаларда қайд этилишича, аждодларимиз қуёш, ой ва юлдузлар ҳаракатини яхши билганлар. Энг қадимги даврларда йил даставвал икки қисмга — ёз ва қиш фаслларига бўлинган. Қишнинг аёзли, изгиринли кунлари тугагач, наботот ва ҳайвонот олами уйғонадиган, дов-дарахтлар барг ёзиб, замин яшил либос киядиган иссиқ кунлар бошланган.

Боболаримиз кўкламнинг ҳар бир аломатида эзгулик тимсолини кўришган. Аждодларимиз учун заминни нурга чулғайдиган қуёш, ризқ-рўз манбаи бўлмиш тупроқ, поклик ва ҳаёт тимсоли сув ва олов муқаддас саналган. Самовий жисмлар ҳаракати ва фасллар об-ҳавосидаги ўзгаришларни яхши биладиган ҳисобдонлар баҳорий тенгкунликнинг дохил бўлиш муддатини ҳам беҳато айтиб беришган. Чунки астрономик билимлар эрта тараққий этган мамлакатимизда вақт ҳисобини юргизишининг қатор усуллари мавжуд бўлган.

/Давоми 3-бетда/

Таҳлиллар асосидаги тадбирлар

Бекзод ИСМОИЛОВ,
Қува туман прокурори

Туман прокуратураси томонидан пул муомаласи механизми тақомиллаштириш ва нақд пуллари банкдан ташқари айлинишни қисқарттириш борасидаги қонун ва қонуности ҳужжатлари ижроси доимий ўрганиб боришмоқда. Таҳлилларда туман ҳокимлиги ҳузуридаги пул-кредит сиёсати комиссияси, Давлат солиқ инспекцияси, тижорат банкларининг раҳбар ва масъул ходимлари зиммаларидаги вазифаларни тўғрисида аҳоли аҳоли, қонунбузилишига йўл қўйилган ҳолатлар аниқланган.

Аввало, қорхоналар ва тадбиркорларга белгиланган ойлик нақд пул тушушунинг прогноз кўрсаткичлари амалда вуҷудда келадиган тушум ҳажмига мўвофиқ бўлиши таъминланмаган. Хусусан, бозорларда фаолият кўрсатаётган аксарият яқна тартибдаги тадбиркорлар томонидан ойлик нақд пул тушушунинг прогноз кўрсаткичлари мунтазам равишда бажарилмаётгани сабаблари атрофлича ўрганилмаган. Ҳақиқий тушумни аниқлаш бўйича мониторинглар ўтказилмай, прогноз кўрсаткичлари асосиз равишда кескин ошириб юборилган.

"Раста" буюм бозорида фаолият кўрсатаётган яқна тартибдаги тадбиркор С.Нишоновга режа 2013 йил июль ойи учун 3,5 млн. сўм миқдорига белгиланиб, 1,9 млн. сўмга бажарилган бир вазиятда, август ойидан бошлаб 10 млн. сўм миқдорига белгиланган. Тадбиркор томонидан режа август ойида 1,8 млн. сўм, сентябрда 1,2 млн. сўм, октябрда 1,3 млн. сўм, ноябрда эса 2 млн. сўм миқдорига бажарилган, ҳолос.

Бундан ташқари, атрофлича таҳлил қилинмай, айрим ҳолларда фаолиятни мавсумий характер-

даги қорхоналарга йил мобайнида ёки умуман нақд пул тушуми манбаига эга бўлган қорхоналарга асосиз равишда нақд пул топшириш режаси белгилаб қўйилган.

Туман прокуратурасининг ташаббуси билан Давлат солиқ инспекцияси томонидан танлов асосида мониторинглар ўтказилган 37 та тадбиркорлик субъектларининг 36 тасига ойлик нақд пул тушумининг миқдори реал имкониятларидан кўп белгилангани, 1 тасига эса кам белгилангани аниқланди.

Президентимизнинг 2008 йил 27 мартдаги "Нақд пул маблағларини жалб қилиш ва унга бўлган эҳтиёжни таъминлаш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Қарорининг ижроси тўлиқ таъминланмаган. Нақд пул тушумларининг манбалари ва миқдори таҳлил этиб борилмаган. Шу жумладан, юқори ликвидли товарлар савдоси билан шугулланувчи тадбиркорлик субъектларининг фаолияти ўрганилмаган. Товар ва маҳсулотларнинг ўз вақтида, мунтазам равишда келтирилиб, истеъмолчиларга сотилиши йўлга қўйилмагани туфайли нақд пул тушуми прогноз ҳажми бажар-

Мамлакатимизда барча соҳаларда қўлга киритилаётган муваффақиятлар жаҳон ҳамжамияти томонидан ҳақиқат равишда эътироф этилмоқда. Зотан, ўз вақтида тўғри танланган тараққиётнинг "Ўзбек модели" фаровон келажимиз йўлида етакчи омил бўлмоқда.

Қонун устуворлиги йўлида

Жаноб ШАНИЯЗОВ,
СВОЖДЛҚК департаментининг Қорақалпоғистон Республикаси бошқармаси бошлиғи вазифасини бажарувчи

СВОЖДЛҚК департаментининг Қорақалпоғистон Республикаси бошқармаси ва ҳудудий бўлимлари ходимлари ўзларига юқлатилган вазифаларни амалга ошириб, ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий барқарорлиқни таъминлаш, тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш ҳамда оилавий тадбиркорликни ривожлантиришга муносиб хиссаларини қўшиб келмоқдалар. Хусусан, бошқарма томонидан тадбиркорлик субъектлари ва фуқароларнинг ҳуқуқий онгини ошириш, бу борада тарғибот ишларини кучайтириш, янги иш ўринлари яратиш, солиқ тўлашдан бўйин товлашнинг янги механизми ва усулларини аниқлаш, валюта, хуфиёна иқтисодиёт ҳамда товар-моддий бойликларни мамлакатимизга ноқонуний кириб келишининг олдини олиш, одам савдоси билан боғлиқ ҳуқуқбузарликларни бартараф этишга эътибор қаратилмоқда.

Ўтган йилда тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш борасида фуқаролар ва тадбиркорлик субъектлари ўртасида 1303 та профилактика тадбирлари ўтказилди. Маҳалла ва овул фуқаролар йиғинларида, туман ҳокимликларида ташкил этилаётган учрашувларда муаммоларни жойида ҳал қилиш чоралари кўрилди.

Аҳоли бандлигини таъминлаш юзасидан тегишли ишлар олиб борилди. Янги иш ўринлари яратиш ва бозорни сифатли маҳсулотлар билан таъминлаш мақсадида 72 та субъектга амалий ва ҳуқуқий ёрдам кўрсатилди. Бунинг самараси ўлароқ, уларда 144 та янги иш ўринлари ташкил этилди. Ҳўжайли туманида "Гулжан Ҳўжайли" МЧЖ ташкил этилишига амалий ёрдам қўрсатилиши натижасида 5 нафар фуқаро иш билан таъминланди.

Тегишли ишлар давомида шунингдек, яширин тарзда ишлайётган, аммо сифатли маҳсулот ишлаб чиқараётган 8 нафар фуқаронинг фаолияти қонунийлаштирилиб, белгиланган тартибда давлат рўйхатидан ўтказилди. Натижада 12 та янги иш ўринлари яратилди. Шу билан биргаликда, маҳаллий ҳокимликлар, назорат-тегишли ишлар идораларининг мансабдор шахслари томонидан тадбиркорларга қаршилик қўратиб, мансаб ваколатини суистеъмол қилиш, тамағирлик қилиш каби ҳолатларни бартараф этишга қаратилган чоралар кўрилиб, бу борада ўтказилган тадбирлар натижасида 12 та жиноят иши қўзғатилди.

Республика ҳудудига ноқонуний олиб келинган товарларнинг сотилишига чек қўйиш, мамлакат бозорини сифатсиз товарлардан ҳимоя қилиш мақсадида амалга оширилган тадбирлар давомида 14 та ҳуқуқбузарлик аниқланиб, жами 115,3 млн. сўмлик товар-моддий бойликлар олиб қўйилди. Шунингдек, 48 та ҳолатда истеъмолчи талабларига жавоб бермайдиган, сифатсиз маҳсулот ишлаб чиқариш билан шугулланган яширин цехлар фаолиятига чек қўйилиб, 53,2 млн. сўмлик маҳсулот ва асбоб-ускуналар ашёвий далил сифатида олиб қўйилди. Жумладан, Чимбой туманидаги фирмадорлардан бирида фуқаролар Т.Атамуратов ва Б.Ганиевлар яширин цех ташкил этиб, ўзбошимчалик билан электр тармоғига уланиб, қонунга хилоф равишда пахта қилгитидан ёғ ишлаб чиқариш билан шугулланишга аниқланди. Тадбир давомида 1786,2 минг сўмлик маҳсулотлар ва ускуналар ашёвий далил сифатида олиб қўйилди.

Маъзур ҳолат юзасидан суриштирув давомида ушбу ноқонуний цех ташкил қилинганлиги натижасида электр тармоқлари қорхонасига 2808,6 минг сўмлик моддий зарар ҳам етказилганлиги аниқланиб, маблағнинг тўлиқ ундирилиши таъминланди.

Валютага оид ҳуқуқбузарликларни аниқлаш бўйича ўтказилган теъор тадбирлар натижасида ҳуқуқбузарлардан 90989 АҚШ доллари, 439276 Россия рубли, 3651,0 минг Қозғистон тенгеси ва 143,2 млн. сўм олиб қўйилиб, тегишли жавобгарлик чоралари қўрилди.

Нормал иқтисодий муносабатларга ўзининг салбий таъсирини кўрсатаётган коррупциянинг барча кўринишларига нисбатан кенг қамровли теъор-қидирув тадбирлари ташкил қилиниб, мансаб ваколатларини суистеъмол қилган 2 нафар банк, 4 нафар маҳаллий ҳокимият ва 31 нафар бошқа ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ва назорат органлари ходимларининг жиноятлари фош этилди.

Одам савдоси билан боғлиқ жиноятларни аниқлаш борасида ҳуқуқни муҳофаза қилувчи бошқа идоралар билан ҳамкорлик қўйилди, 3 та ҳолат аниқланди ва қонунбузарларга нисбатан тегишли чоралар қўрилди.

Алкогол ва тамаки маҳсулотларининг ноқонуний ишлаб чиқарилиши ва муомаласи қиритилишининг олдини олиш юзасидан ўтказилган тадбирлар натижасида 12 та ҳуқуқбузарлик ҳолати фош этилиб, 31,1 млн. сўмлик маҳсулот олиб қўйилди.

Хулоса ўрнида айтиш мумкинки, қонун устуворлиги ва иқтисодий ҳафсизлигини таъминлаш, қонунбузилиши ҳолатларига қарши муросасиз курашиш юртимиз равнақи, фуқароларимизнинг, тадбиркорларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоялашда асосий омил бўлиб хизмат қилади.

Амалий ёрдам самараси

Азим САТТОРОВ,
Самарқанд вилоят прокуратураси бўлим прокурори

Давлатимиз раҳбарининг Вазирлар Маҳкамасининг 2013 йилда мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш яқунлари ва 2014 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишидаги бағишланган махсус дастурга маърузасида тадбиркорларнинг ҳуқуқий ҳимоясини янада кучайтириш борасида давлат бошқаруви органлари, шунингдек, прокуратура органларига кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг фаолиятига ноқонуний аралашувларнинг олдини олиш, бунга йўл қўйган шахсларга нисбатан қонунчиликка мўвофиқ қатъий чоралар қўллаш топширилди.

Бу борада Самарқанд вилоят прокуратураси органлари маҳаллий ҳокимликлар, назорат органлари билан ҳамкорликда кенг қамровли тадбирларни ўтказиб келишмоқда.

Бироқ бу борада муаммолар ҳам йўқ эмас. Масалан, айрим фуқаролар давлат рўйхатидан ўтмасдан тадбиркорликнинг турли йўналишларида фаолият юритиб келмоқда. Бундай ҳолатлар кўпичина туман марказлари ва қишлоқ жойларда учрамоқда.

Яширин тарзда тадбиркорлик билан шугулланиш ҳолатлари сабаблари ўрганиб чиқилганда, айрим фуқароларнинг ҳанузгача давлат рўйхатидан ўтишининг жорий этилган янги тартибини ҳамда ҳуқуқимиз томонидан хусусий секторни қўллаб-қувватлаш борасида яратилган имтиёз ва афзалликларни, тадбиркорлик фаолиятига ҳар қандай аралашушни тақиқловчи қонун нормаларини билмасликларни маълум бўлди. Ваҳоланки, бу борада фақат 2012-2013 йилларда 5 та қонун, 16 та Президент фармони ва қарорлари, ҳуқумат қарорлари қабул қилинди.

Ўтган йилнинг ўзига бизнес юритишга рўхсат бериш билан боғлиқ 80 дан ортиқ тартиб-тамоийлар қисқарттирилди, 15 та фаолият турлари лицензия талаб қилинадиган рўйхатдан чиқарилди ва бошқа имтиёз ҳамда енгилликлар берилди.

2012 йил 20 декабрда қабул қилинган "Тадбиркорлик фаолияти соҳасидаги рўхсат бериш тартиб-тамоийлари тўғрисида"ги Қонуннинг 9-моддасига асосан ваколатли орган тадбиркорлик субъектига тадбиркорлик фаолияти соҳасида характерларни бажариш ёки муайян фаолиятни амалга ошириш ҳуқуқини берадиган ҳужжатни соддалаштирилган тартибда "бир дарча" орқали рўхсатнома, келишув, хулоса ва бошқа шаклда ҳужжатларнинг муस्ताқил равишда олган ҳолда бир иш кунидан кечиктирмай бериш (юбориш) тамойили асосида амалга оширади.

Шунингдек, бугунги кунда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларига ҳисоботларни электрон шаклда топширилиши жорий этилиб, улар фақат ҳар чоракда битта соддалаштирилган статис-

тик ҳисоботини тақдим этадилар, молия ҳисоботи эса йилга бир марта тақдим этилади.

Шулардан келиб чиқиб, вилоят прокуратураси органлари норасмий тадбиркорлик ҳолатлари аниқланган, биринчи навбатда уларга нисбатан жазо чоралари қўрилмасдан, аксинча уларга қонунда белгилаб берилган қулайликлар ва қарорлар ҳақида тушунтириш берилиб, фаолиятларини давлат рўйхатидан ўтказиш ва рўхсат берувчи ҳужжатларни расмийлаштириш бўйича амалий ёрдам қўрсатиб келмоқда. Жорий йилнинг ўзига 220 нафар тадбиркорнинг фаолиятига қонуний тус берилиб, 227 та янги иш ўринлари яратилишига эришилди.

Прократура органлари томонидан ўтказилган мониторингларда бир қанча бино-иншоотлар узок вақтлар мобайнида фойдаланилмасдан, баъзан мутлақо қаровисиз ҳолда қолиб кетгани аниқланди. Ҳозирда тегишли ташкилотлар билан ҳамкорликда бўш турган бино-иншоотлар халовдан ўтказилмоқда. Шу йилнинг ўзига вилоятда 746 та бўш турган давлат объектлари кичик бизнес ва хусусий тадбиркорларга энг кам миқдордаги ижара ставкаларида ёки "ноль" қийматда фойдаланиш учун ижара берилди.

Вилоят прокуратурасининг кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш Маркази, шаҳар, туман прокуратураларида эса тадбиркорлар қононалари ва бурчаклари ташкил этилган. Уларда тадбиркорларга қулайликлар яратиш мақсадида соҳага оид Президент фармон ва қарорлари, ҳуқумат қарорлари ва бошқа меъёрли ҳужжатлар жамланиб, қонунчиликдаги афзалликлар, тадбиркорларга берилган имтиёз ва афзалликлар ёритилиб берилган.

Жорий йилнинг ўтган даврида вилоятда 340 дан зиёд кичик бизнес субъекти иш бошлаган бўлса, шулардан 220 таси вилоят прокуратураси органларининг амалий ёрдами билан ташкил этилди. Бу билан ушбу секторда фаолият кўрсатаётган тадбиркорлик субъектларининг умумий сони 12 минг 888 тага етди.

Шунингдек, бу даврда вилоят прокуратураси органларининг аралашуви билан тадбиркорлик субъектларига 56 млн. сўм кредит олишда, 339 млн. сўмлик қарздорликни ундиришда, 220 та ҳолатда рўйхатдан ўтишда ҳамда электр энергияси билан таъминлашда амалий ёрдамлар кўрсатилган.

Тадбиркорлар билан ўтказилган учрашувларда 16 минг ортиқ тадбиркор иштирок этиб, улар томонидан кутарилган турли хил муаммоларнинг ҳал этилишида қўмақлашилди ҳамда 183 нафар тадбиркорга ҳуқуқий маслаҳат берилди.

Ҳар кунимиз Наврўз бўлсин!

(Давоми. Бошланғичи 1-Бетда)

Қадимги манбалар, хусусан, Хасрининг етук тарихчиси Абу Бакр ибн Жаъфар Наршахийнинг "Бухоро тарихи" асари шундан далолат берадики, Наврўз байрами тўрт минг йилдан ортиқроқ тарихга эга. Бу фикрнинг ҳақиқат эканлигини Маҳмуд Қошғарий ўзининг "Девону Лоғатит-турк" асарида ҳам тасдиқлайди. Унда келтирилишича, бутун эл йиғилиб, "ҳар йили бир кун"ни байрам қиладилар, бу кун — Наврўздир. Наврўз байрами бойчечак, бинафша, қоқиғул ва бошқа турфа гулларга алоқадор "гул сайиллари", арик-зовурлар тозаланиб, янги боғлар барпо этилади, янги ҳашар аънаанаси, йилбоши арафасида қилинадиган "қозон тўлди" удуми, илк кўкламда далага биринчи марта қўш чиқариб, дон экиш одати — "шоҳ мойлар" маросими, етти хил дондан "Наврўз гўжа" пишириш, етти хил кўкатдан кўк сомса тайёрлаш одати, аргимчок учиш, сумалак ва ҳалим тайёрлаш, варрак учириниш, кўпқари, кўчқор, хўроз, туя урштириш ўйинларини ҳам ўз ичига олган. Бу удум ва аънааналарнинг ҳар бирида ўзига хос рамзий маъно ва эзгу тушунчалар яшайди. Тарихнинг гувоҳлик беришича, Наврўз байрамини ўтказиш дастлаб ўтроқ дехқонларда расм бўлган. Ҳазуви Абуқаҳҳор Иброҳимовнинг таъкидлашича, "Жаҳон қомусий лугати"да "Ўзбек жаҳон халқлари орасида биринчилардан бўлиб, туркий халқлар орасида биринчи бўлиб ўтроқлашган, маданий турмуш кечирувчи, жаҳон цивилизациясига ҳисса қўшган миллият", дея таърифланган. Ана шу манбанинг ўзидан келиб чиқиб ҳам баралла айтишимиз мумкинки, Наврўз қадим-

қадим замонлардан бошлаб бизда кенг нишонланиб келинган.

Искандар Зулқарнайн босқини, араблар ва мўғуллар истилоси давридагидек, шўролар тузуми даврида ҳам урф-одатларимиз, қадриятларимиз сингари Наврўзимиз ҳам қатағонга учради. Наврўзга қарши совуқ шамоллар эсиб, унинг ўрнига сунъий равишда Навбахор деб аталган байрам ўйлаб топилган, шоирлар Навбахорни мадҳ этиб, қасидалар тўқиган даврларда ҳам қишлоқдошларим, қўшни қишлоқдагилар дала-қирларга чиқиб, Наврўзни нишонлашгани ёдимда.

1990 йилда Президентимизнинг Фармони билан Наврўз яна қайта тикланиб, ҳаётимизда янгича мазмун-маъно касб этди. Шу маънода у мамлакатимизга мустақиллик эълонларини ҳам олиб кирди, дея оламиз. Бугун Наврўз янада жозибали, янада фусункор, умид ва ишонч, шукроналик туйғуларини бағишлайдиган байрамга айланиб, бизни эзгүликларга, бунёдкорликларга

руҳлантирмоқда. Юртбошимизнинг "Юксак маънавият — енгилмас куч" асарида таъкидланганидек, "Наврўз байрами биз учун ҳаёт абадийлиги, табиатнинг устувор қудрати ва чексиз саховатининг, кўпмингйиллик миллий қиёфамиз, олижаноб урф-одатларимизнинг бетакрор ифодасидир".

Мамлакатимиз мустақилликка эришгач, ўзгача қувонч ва шодлик билан кутиб оладиган байрам ва саналаримиз янада кўпайди. Лекин улар орасида Наврўзи оламнинг ўрни бўлачак. Шу тўғрйли ҳам ҳар йили Наврўз байрамига пухта тайёргарлик қўрилади. У нафақат халқимиз ардоғидаги байрам, балки давлатимиз ва ҳукуматимизнинг ҳам доимий эътиборида.

Президентимиз томонидан жорий қилинган 24 февралда қабул қилинган "2014 йилги Наврўз умумхалқ байрамига тайёргарлик кўриши ва уни ўтказиш тўғрисида"ги Қарор фикримизнинг яққол далилидир. Унда Наврўзни пойтахтимиз ва жойларда пухта тайёргарлик билан кутиб олиш ва

кўтаринки руҳда нишонлаш юзасидан кенг ва ранг-баранг чора-тадбирлар режаси белгиланди. Қарорда белгиланишича, байрам олдида умумхалқ ҳашарлари уюштирилиб, кўкламзорлаштириш ва ободонлаштириш ишлари бажарилади, мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўтказилади. Кўчалар, бинолар атрофи, корхона ва ташкилотлар олдида гулзорлар барпо этилади. Ўтказиладиган умумхалқ ҳашарлари маъмурий иншоотлар, турар жой маззеларининг орасталлигини таъминлашга хизмат қилади. Кўчаларда хиёбонларга экилган гул ва мевали ҳамда манзарали дарахт кўчатлари, истиклол, баҳор ва Наврўзни улуғловчи ранг-баранг паннолар юртимиз ахлига кўтаринки руҳ, байрам кайфияти бахш этади.

Наврўз шуқуҳи кезиб юрган айни кунларда табиат билан янада яқинроқ ва уйғун бўлишга, ён-атрофимиздаги одамларга, оиламизга, ёру дўстларимизга ҳар қачонгидан ҳам кўпроқ ҳурмат ва эҳтиром, меҳр ва эътибор кўрсатишга эҳтиёж сезамиз. Қадимда ҳам Наврўз кунлари мамлакатлар ўртасидаги ўзаро уруш-жанжаллар тўхта-тилган. Одамлар ўртасидаги гина-қудуратлар унутилган, бир-бирларига меҳр-мухаббатли бўлиб, яхши тилаклар билдиришган, бева-бечоралар ва беморларнинг ҳолидан хабар олинган. Қўни-қўшниларга сумалак, ҳалим, кўк сомса каби таниқ миллий таомлар улашилган. Бу ана шундай эзгу гоьлар ва эзгу амалларни ўзида мужассам этган айёмдир.

Юқорида таъкидлаганимиздек, Наврўз на касбга, на мафкурага, на ёшун жинсга дахлдор. У — Шарқ донишмандлигининг ҳосиласи. Бинобарин, Шарқ халқларининг энг оддий удумлари ҳам ул-

Норбўта ҲОЗИЕВ, «Ниқуқ»

қан ҳикматлар устига бино қилинган бўлади. Ота-боболаримизнинг барча сайъ-ҳаракатлари умумлаштирилса, у мутлақ уйғунлик истагига қаратилгани сезилади. Нечанега авлодлар умри, ақл-идроки уйғунлик орзуси йўлига бахшида этилган, этилаверадиди ҳам. Наврўз ана шу мутлақ уйғунликка элтувчи бекиёс кашфиётлардан бири.

Табиат уйғонади, баданларга қон югуради. Кўкатлар унади — буларнинг ҳаммаси бир тараф, кеча-кундуз тенг-леги ҳодисаси ҳам бир тараф! На тун, на кун бир-бирига ён беришни истамайди: тун кун устига қора пардасини тортади, кундуз эса нур сочиб, тун зулматини қувади. Бу кураш, бу олишув кунлардан бир кун — март ойининг йигирма бирида тенглашади. Табиатда муроса юз беради. Ҳар қандай муроса-ю мадора эса уйғунликка олиб боради. Халқимиз табиатдаги бу муроса кунини Наврўз деб атайди, йил бошини тенг кунликда олади. Уйғунлик билан бошланган йил яхши келишини орзу қилади.

Барча тарихий ва илмий манбаларда ҳамда халқ оғзаки ижодида сақланиб қолган мифлар, афсоналар ва ривоятларда Наврўз инсониятнинг илк байрамларидан бири, улғун кун сифатида таърифланади. Аллома Ал-Маъмун Али ибн Тусо ал-Ризоб ҳам "Наврўз фаришталар улуғлаган кундир, чунки улар шу кунни яратилганлар. Уни пайғамбарлар ҳам улғун тутганлар, чунки қуёш шу кунда яратилган ва уни подшоҳлар ҳам улғулаган, чунки у замоннинг биринчи кунидир", дея таърифлаган. Ҳа, алломалар таъкидлашганидек, Наврўз фаришталар улуғлаган кун.

Обод юртга байрамлар ярашади

Бугун мамлакатимизнинг барча ҳудудларида Наврўз байрамини кўтаринки руҳда нишонлаш учун умумхалқ ҳашарлари ўтказилмоқда.

Шаҳар ва қишлоқларда, маҳаллалар, меҳнат жамоаларида эрта тонгдан ҳашарга чиқиб, юртдошларимиз ҳовли-жойлар, кўп қаватли уйлар атрофи, кўча ва гузарлар, арик-зовурларни тозалаш, табаррук қадамжолар ва қабристонларни ободонлаштиришмоқдалар. Бизга маълумки, ҳашар — халқимизнинг азалий қадриятларидан. Унинг замирида ўзаро меҳр-оқибат, хайр-саховат, ҳамжихатлик, инсонпарварлик, шукроналик, ободлик, бунёдкорлик каби эзгу гоьлар мужассам. Бундай қадриятлар бугунги кунда ҳам инсон қамолоти ва ҳамяиятимиз тараққиётига хизмат қилаётир.

Президентимиз Ислам Қаримов раҳнамоллигида мустақиллик йилларида миллий урф-одатларимизни сраб-

авайлаш ва ривожлантириш жараёнида ушбу қадимий удумимиз янгича мазмун-моҳият касб этди. Миллий байрамларимиз арафасида умумхалқ ҳашари ўтказиш орқали юртимизнинг барча гўшаларини ободонлаштириш, боғлар, яшил ҳудудларни кенгайтириш ишлари амалга оширилади. Маҳаллаларда замонавий болалар ўйин майдончалари, спорт-соғломлаштириш масканлари барпо этилаётир. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2014 йил 6 мартдаги фармойишини мувофиқ, жорий йилнинг март-апрель ойларида мамлакатимизда эълон қилинган Ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ойлиги бу борадаги ишларни янада юқори босқичга кўтаришда муҳим омил бўлаётир.

Хусусан, ҳашар муносабати билан жамоат ташкилотлари ҳамкорлигида жойларда қатор экологик акциялар ташкил этилмоқда. Ўзбекистон Экологик ҳаракати ва "Қамолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати ҳамкорлигида пойтахтимиздаги "Анҳор" канали ва унга тўташ ҳудудларда экоҳашар уюштирилди. Унда депутатлар, Экоҳаракат, "Қамолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати ва маҳалла фаоллари, санъаткорлар, ёшлар иштирок этди.

Бундан кўзланган мақсад ёшларда экологик маданиятни юксалтириш, истироҳат боғлари, дам олиш масканлари ва бошқа жамоат жойларида озодликни таъминлаш, теварак-атроф мусофоллигини сақлашдан иборат.

Юртимизнинг барча гўшаларида "Юртимни обод этаман" акцияси доирасида "Ҳар бир ёшга бир ниҳол" лойиҳаси, қабристонлар ва зиёратгоҳларни ободонлаштириш тадбирлари амалга оширилмоқда.

Наврўз умумхалқ байрамини муносабати республикамизнинг барча туман, шаҳарлар, қишлоқ ва маҳаллаларида "Ҳар кунимиз Наврўз бўлсин!" шiori остида маънавий-маърифий тарғибот тадбирлари ўтказилмоқда.

Давлатимиз раҳбарининг шу йил 24 февралда қабул қилинган "2014 йилги Наврўз умумхалқ байрамига тайёргарлик кўриши ва уни ўтказиш тўғрисида"ги Қарори ижроси юзасидан ташкил этилаётган тадбирларда таниқли адиблар, санъаткорлардан иборат гуруҳлар аҳоли билан самимий мулоқотлар уюштирмоқда.

Жойларда ўтказилаётган тадбирларда Наврўз байрамининг халқимиз маънавий ҳаётида тутган ўрни, унинг тарихи ва бугунги кунда асл миллий байрам сифатида кенг нишонланиши борасида сўз юритилаётир.

Юртимизда ҳар бир байрам арафасида ҳудудларимизда улкан бунёдкорлик ишлари амалга оширилмоқда. Натижада халқимизнинг яшаш шароити йил сайин яхшиланаётир. Бундай ўзгаришлар аҳолининг турмуш фаровонлигига ижобий таъсир кўрсатаётгани одамларнинг юз-қўзидаги самимиятда, бир-бирига бўлган меҳрида, ҳамжихатлигида намоён бўлиб турибди. Айниқса, қишлоқ ахли баҳорги ободонлаштириш ишлари, дехқончилик уюшмаларига катта иштиёқ ва завқ билан қиришган шу кунларда уларда байрам кайфияти яққол сезилиб турибди.

Ўз муҳбиримиз

Мақсадимиз — улкан ўзгаришларга муносиб ҳисса қўшиш

Бизнинг ўз олдимишга қўйган асосий мақсадимиз бошлаган ислохотларимизни, иқтисодийтимизни янгилаш ва модернизация қилиш жараёнларини давом эттириш, чуқурлаштириш, ҳаётимиз даражаси ҳамда сифатининг изчила юксалиб боришини таъминлаш, тенглар ичда тенг бўлиб, жаҳон ҳамжамиятидан муносиб ўрин эгаллашдан иборатдир. Бу борада юртимизда улкан ишлар амалга оширилмоқда. Хусусан, ўтган йилнинг якуналари ҳақида гапирганда, мамлакатимизнинг ижтимоий ва иқтисодий соҳаларда мутаносибликка эришгани, модернизация ва диверсификация ҳисобидан юқори суръатлар билан ривожланганини қайд этиш ўринлидир.

Эришган ютуқларимизни ўзида ойнадек акс эттирадиган айрим рақамларга тўхталадиган бўлсак, мамлакатимизнинг ялпи ички маҳсулоти 8 фоизга ўсди. Саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми 8,8 фоизга, қишлоқ хўжалиги 6,8 фоизга, чакана савдо айланмаси 14,8 фоизга ошди. Инфляция даражаси прогноз кўрсаткичидан паст бўлди. Буларнинг барчаси Юртбошимиз Исом Каримов раҳбарлигида иқтисодийнинг юқори суръатлар билан ўсиб боришини таъминлаш, бунинг учун маъмул бўлган резерв ва имкониятларни сафарбар этиш стратегияси изчиллик билан амалга оширилганлигининг самарасидир.

Шу ўринда эришилаётган ушбу ютуқлардан прокуратура органларининг ҳам ҳиссаси борлигини алоҳида таъкидлаш жоиз. Яна ҳам аниқроқ айтганимиз бўлсак, прокуратура органлари инсон ҳуқуқ ва эркинликларини, давлат ва жамият ман-

фаатларини ҳимоя қилиш, қишлоқ хўжалиги, таълим, соғлиқни сақлаш, аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш сингари давлатимиз ҳаётининг барча жабҳаларида қонунийликни таъминлаш, қонунбузарликлар аниқланганда, уларни прокурор назорати ҳужжатларини қўллаш йўли билан бартараф этиш орқали ўз ҳиссаларини қўшиб келмоқдалар.

Қорақалпоғистон Республикаси прокуратураси органлари томонидан бу борада муайян ишлар амалга оширилди. Жумладан, аҳолини ижтимоий ҳимоя қилишга қаратилган қонун ижроси юзасидан 2013 йил давомида 38 та текшириш ўтказилиб, қонунга зид бўлган қарорларга нисбатан 31 та протест, қонунбузилиши ҳолатларини бартараф қилиш, келгусида йўл қўймаслик ҳусусида 64 та тақдимнома киритилди. Прокурор қарори ва тақдимномаси муҳокамасига кўра, 122 нафар шахс интизомий, 229 нафар шахс маъмурий жавобгарликка тор-

тилди. 106701,0 минг сўмлик зарар ихтиёрий равишда ундирилди, 9 395,0 минг сўмлик зарарларни мажбурий ундириш учун даъво аризалари киритилди. Қўпол қонунбузилиши ҳолатлари юзасидан 53 та жиноят иши қўзғатилиб, 157 нафар шахснинг бузилган ҳуқуқлари тикланди.

Масалан, Нукус шаҳридаги 7-сонли маҳалла фуқаролар йиғини мансабдор шахслари томонидан тегишли қонун ҳужжатлари талаблари бузилиб, 2013 йилнинг январидан ноябрь ойига қадар 25 нафар фуқарога жами 19 млн. 945 минг сўмдан зиёд ёрдам ва нафақа пуллар но-тўғри тайинланиб, растрата қилиш йўли билан талон-тороҳ қилинган. Мазкур ҳолат юзасидан Қорақалпоғистон Республикаси прокуратураси томонидан жиноят иши қўзғатилди ва айбдорлар қонуний жазого тортилди.

Халқимизда "саломатлик — туман бойлик", деган нақл бор. Одам касалликка чалинса, албатта, шифокорга мурожаат қилади. Аммо шифокор деган шарафли ном эгалири орасида ўз касамедиға хизмат қилганидан, инсон қадрини пул билан ўлчайдиҳолларнинг учраши ачинарли ҳодислар.

Фуқаро М.Қутлимуратова Бе-руний туман тиббиёт бирлашма-

си 2-сонли туғруқонасида бош гинеколог лавозимида ишларди. У 2013 йил 19 октябрь кунини Бе-руний туманида яшовчи фуқаро Б.Эркаевдан турмуш ўртоғини операция қилганга эвазига пора тариқасида 200 минг сўм пулни пора тариқасида олаётган пайтда ушланиб, унга нисбатан жиноят иши қўзғатилди ва жазо муқаррарлиги таъминланди.

Тадбиркорлар бугунги кунда давлатимиз иқтисодиётини кўтаришда муҳим рол ўйнамоқда. Лекин баъзан уларнинг фаолиятини ривожлантиришга тўсқинлик қилувчилар ҳам учраб турибди. Тахтақўпри тумани ҳудудида фаолият юритувчи "Алибек Исғер" МЧЖ раҳбари М.Сейтмуратова фаолиятини ривожлантириш учун 20 млн. сўм кредит маблағи ажратишни сўраб, ОАТБ "Агробанк"нинг туман филиалига мурожаат қилди. Аммо ариза ҳал қилинмай қолиб кетган, прокуратурага мурожаат қилишга мажбур бўлди. Прокуратура аралашуви билан муаммо ҳал қилиниб, тадбиркорга сўралган кредит маблағи ажратилиши таъминланди.

Бундан ташқари, Амударё тумани "Бузёп" овул фуқаролар йиғини ҳудудидаги "Аминбой Иномжон" фермер хўжалигининг "Юлдуз" ОТАЖдан 2012 йил пахта ҳосилидан қолиб кетган 14 млн. сўмдан зиёд ҳақини унди-

Ерпулат КАИПБЕРГЕНОВ,
Қорақалпоғистон Республикаси
прокурори ўринбосари

риш юзасидан мурожаати Амударё туман прокуратураси томонидан ўрганиб чиқилди ва фермерга амалий ёрдам кўрсатилиб, қарзинг ундирилиши таъминланди.

Юқорида қаламга олинган мисоллардан ҳам кўриниб турибдики, ҳуқуқий демократик давлат қуришининг энг асосий шартларидан бири, аҳолининг ҳуқуқий маданиятини юксалтириш ҳисобланади. Халқимиз амалдаги қонунлардан, қабул қилинаётган янги қонун ҳужжатларидан қанчалик яхши хабардор бўлса, уларда қонунларни ҳурмат қилиш ҳисси шунчалик кучаяди. Одамлар ўз-ўзидан қонунларни бузмасликка ҳаракат қила бошлайди, ўзини фуқаролик жамиятининг тўлиқ аъзоси деб билади. Биз зиммамиздаги вазифалардан ташқари, ҳуқуқий тарғибот ишлари билан ҳам шугулланар эканмиз, айнан мана шу масалаларга эришишни ўз олдимишга мақсад қилиб олганмиз. Зеро, Юртбошимиз томонидан илгари сурилган машҳур 5 та тамойилнинг бири мамлакатда қонун устуворлиғига эришишидир.

Иқтисодийнинг муҳим бўғини

Мамлакатимизда мустақиллик йилларида барча соҳалар сингари қишлоқ хўжалиғига ҳам алоҳида эътибор қаратилмоқда. Бугун фермер ва деҳқон хўжаликлари амалда ўзини оқлаб, юртимиз иқтисодиётига салмоқли ҳисса қўшиб келмоқда.

Ана шу жиҳатларни ҳисобга олган ҳолда вилоят прокуратураси органлари томонидан ўтган йили Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2004 йил 11 мартдаги "Қишлоқ хўжалиғида ислохотларни амалга оширишга қаратилган қонунлар ижросини таъминлашга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Фармони ва Бош прокурорнинг соҳавий буйруғи талабларидан келиб чиққан ҳолда бир қатор назорат тадбирлари ўтказилди. Жумладан, ўтган йили қишлоқ хўжалиги соҳасидаги қонунлар ижроси юзасидан 88 та текшириш ва назорат тадбирлари ўтказилиб, натижасига кўра, 661 та прокурор назорати ҳужжатлари қўланилди. Аниқланган жиҳидий қонунбузилиши ҳолатлари бўйича 21 та жиноят ишлари қўзғатилди.

Кўпчилигимизга маълумки, деҳқончиликда мўл-қўл ҳосил олишда ернинг мелиоратив ҳолати муҳим ўрин тутди. Президентиимизнинг 2007 йил 29 октябрдаги "Ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони бу борадаги ишларнинг кўлимини янада кенгайтди. Мазкур фармон ижроси ҳамда шу мақсадда ажратилган маблағлар сарфланишининг қонунийлиги юзасидан Кармана ва Хатирчи туманларида мутахассислар иштирокида ўтказилган текширишларда қонунбузилиши ҳолатлари аниқланди. Жумладан, "Кармандавсувмаҳсуслудрат" давлат унитар корхонаси ва "Файз жаҳон орзуси" МЧЖ мансабдор шахслари ўзаро тил бириктириб, мақсадли ажратилган маблағларни талон-тороҳ қилганлар. 2013 йилга мўлжалланган Инвестиция дастурига киритилган Хатирчи туманида 5 дона мелиоратив вертикал дренаж қудуқларини қуриш бўйича "Файз жаҳон орзуси"

МЧЖдан 5 дона сув ости насосларини 28 млн. 100 минг сўмга сотиб олиш юзасидан шартнома имзоланади. Сўнг МЧЖнинг ҳисоб рақамига шартномага мувофиқ тегишли пул маблағлари кўчирилди, жамиятдан паспортлари қалбақиллаштирилган, сохта ёрликлар ўрнатилган, фойдаланишга умуман яроқсиз бўлган сув ости насослари олинди, ўрнатилди.

Мазкур ҳолат юзасидан "Кармандавсувмаҳсуслудрат" ДУК ва "Файз жаҳон орзуси" МЧЖ мансабдор шахсларига нисбатан жиноят иши қўзғатилиб, қонуний чоралар кўрилди.

Маълум бўлишича, юқоридаги ҳолат ягона эмас экан. "Навоийдавсувмаҳсуслудрат" ДУК мансабдорлари ҳам "Тонг шабадаси" ишлаб чиқариш савдо фирмаси билан тил бириктириб, 2013 йилда Қўзилтепа ва Навбахор туманларида 18 дона мелиоратив вертикал дренаж қудуқларини реконструкция ва қуриш бўйича 92 млн. 700 минг сўмлик шартнома имзоландилар. "Навоийдавсувмаҳсуслудрат" ДУК мансабдор шахслари фойдаланишга умуман яроқсиз бўлган 7 дона сув ости насосларни гўёки янгидай қилиб ўрнатишди.

Аниқланган ҳолат юзасидан "Навоийдавсувмаҳсуслудрат" ДУК ва "Тонг шабадаси" ишлаб чиқариш савдо фирмаси мансабдор шахсларига нисбатан жиноят иши қўзғатилди ва қонун устуворлиги таъминланди.

Шу билан бирга, вилоят прокуратураси органлари томонидан Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Ўзбекистонда фермерлик фаолиятини ташкил қилишни янада такомиллаштириш ва уни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони ижроси юзасидан ҳам назорат тадбирлари ўтказиб борилмоқда.

Биргина, Кармана туман прокуратураси томонидан тумандаги "Бишкент" фермер хўжалиғига гўшт маҳсулотларини қайта ишлаб чиқариш учун 70 млн. сўм, "Шахриддин Толиб ўғли" фермер хўжалиғига намунавий лойиҳалар асосида қурилаётган уйнинг бошланғич бадалини шакллантириш учун 35 млн. сўм, "Дурмон истиқболи" фермер хўжалиғига чорвачи-

Зафар ИРГАШЕВ,
Навоий вилоят прокуратураси бўлим бошлиғи

лики ривожлантириш учун 18 млн. сўм, "Руслан Мадина орзуси" фермер хўжалиғига чорвачиликни ривожлантириш учун 25 млн. сўм, "Кармана Иброҳим Зайни" фермер хўжалиғига техника ва эҳтиёт қисмлар сотиб олишга 79 млн. сўм, "Дўстлар оромгоҳи" фермер хўжалиғига 35 млн. сўм, "Муродбек Маҳмуд Кармана" фермер хўжалиғига 97 млн. сўм, "Кармана Зафар барака" фермер хўжалиғига 30 млн. сўм ва "Нигора келажағи" фермер хўжалиғига қишлоқ хўжалиғи техникаси сотиб олиш учун 25 млн. сўм имтиёзли кредитлар олиб берилиши таъминланди.

Вилоят прокуратураси органлари томонидан Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2013 йилдаги 24 октябрдаги "2014 йил ҳосили учун шудгорлаш ишларини ўтказишнинг ташкилий чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори ижросини таъминлаш борасида ҳам муайян ишлар амалга оширилди. Жумладан, Қўзилтепа туман прокуратураси томонидан назорат тадбирлари ўтказилганда, туманининг "Гардиён" массивида 12,8 гектар, "Бўстон" массивида 33 гектар, "Оқолтин" массивида 14,7 гектар, "Арабон" массивида 36,1 гектар ва "Хўжа-Ҳасан" массивида 33,1 гектар, жами 215 гектар майдон шудгор қилинмаган бўлса-да, маълумотда ушбу массивлардаги ер майдонлари шудгор қилинганлиги кўрсатилганлиги аниқланиб, туман қишлоқ ва сув хўжалиғи бўлими бошлиғи Х.Фармоновга нисбатан интизомий жавобгарлик тўғрисида иш қўзғатилди.

Бундан ташқари, Хатирчи туманидаги "Агротехсервис" МТП МЧЖ томонидан шудгорлаш ишларига жалб қилинган 24 нафар механизаторларга аванс тариқасида иш ҳақлари тўлаб берилмаганлиги аниқланиб, туман прокуратурасининг аралашуви билан механизаторларнинг ҳар бирига 100 минг сўмдан, жами 2 млн. 400 минг миқдордаги иш ҳақларининг тўла-ноши таъминланди. Жамият раҳбари И.Фафоров ва бош ҳисобчи Т.Мустафо-

евларга нисбатан маъмурий жавобгарлик тўғрисида иш қўзғатилди.

Шахсий ёрдамчи, деҳқон ва фермер хўжаликларида чорва молларини қўприқтиришни рағбатлантиришни кучайтириш ҳамда чорвачилик маҳсулотларини ишлаб чиқаришни кенгайтириш борасида бир қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. Назорат тадбирларида бир қатор қонунбузилиши ҳолатларига йўл қўйилгани маълум бўлди. Хусусан, Томди туманида ўтказилган назорат тадбирларида туманда 2013 йилда қорамоллар бош сони, гўшт ва сут ишлаб чиқаришни кўпайтириш, зооветеринария ҳамда наслчилик хизматлари кўрсатиш тармоғини кенгайтириш ва яхшилаш бўйича ишлаб чиқилган дастурга киритилган айрим тадбирлар амалга оширилмаганлиги, фермер хўжаликлари насли чорва мол, омухта ва ем озукаси етарли даражада таъминланмаганлиги аниқланди. Ушбу ҳолат юзасидан туман қишлоқ ва сув хўжалиғи бўлими бошлиғи номига тақдимнома киритилди.

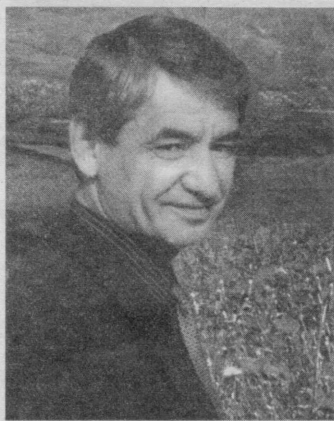
Шунингдек, Учқудуқ туман қишлоқ ва сув хўжалиғи бўлимида ўтказилган текширишда маъсул мутасаддилар томонидан туман ҳудудида ташкил этилган қорамолчилик, паррандачилик ва балчиқчилик хўжалиқларининг иш фаолияти ўрганилмаганлиги маълум бўлди. Қолаверса, 2014 йилда янгидан ташкил этиладиган лойиҳаларнинг аҳоли ва улардаги муаммолар ўрганилмагандан қолгани ва бошқа қонунбузилиши ҳолатларига йўл қўйилганлиги аниқланиб, вилоят қишлоқ ва сув хўжалиғи бошқармаси бошлиғи номига тақдимнома киритилди.

Бундан ташқари, вилоят прокуратураси томонидан Қонимек туманидаги "Сарибел" наслчилик ширкат хўжалиғида назорат тадбирлари ўтказилиб, мансабдор шахслар томонидан хўжаликка тегишли 196,6 млн. сўмлик 1010 бош майда соҳли моллар ва 23,7 млн. сўмлик 22 бош тую ўзлаштириш йўли билан талон-тороҳ қилинганлиги аниқланди. Мансабдор шахсларга нисбатан жиноят иши қўзғатилиб, тегишли чоралар кўрилди.

Жорий йилда ҳам қишлоқ хўжалигини қўллаб-қувватлаш, қолаверса, деҳқон ва фермерлар фаолиятига ноқонуний аралашиларига йўл қўймаслик, соҳада қонун устуворлигини таъминлаш асосий вазифаларимиздан бири бўлиб қолади.

Ўзбекистон халқ шоири Муҳаммад ЮСУФ таваллудининг 60 йиллиги олдидан

Озод юртнинг ардоқли куйчиси

Айни кунларда давлатимиз раҳбарининг "Ўзбекистон халқ шоири Муҳаммад Юсуф таваллудининг 60 йиллигини нишонлаш тўғрисида"ги Қарорига кўра мамлакатимизнинг барча гўшаларида озод юртнинг ана шу ардоқли куйчиси ҳаёти ва ижодига бағишланган адабий анжуманлар ўтказилмоқда. Ушбу анжуманларнинг иштирокчилари замонамизнинг забардаст ижодкори бўлган филоий инсонининг ибратли умри ва ўлмас адабий мероси хусу-

сида холисона сўз юритмоқдалар. Қорақалпоғистон Ёзувчилар уюшмаси раисининг ўринбосари, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган маданият ходими, Қорақалпоғистон Республикасида хизмат кўрсатган журналисти, Муҳаммад Юсуф номидаги Бўстон академик лицейи ҳузуридаги ёш ёзувчилар семинари раҳбари Янгибой ҚУЧҚОРОВ мухбиримизга қуйидагиларни гапириб берди:

лонийдан тортиб Абдулла Ориповгача бўлган бир неча авлод шоирларининг энг гўзал шеърларига ҳамоҳангдир. Айни чоғда Муҳаммад Юсуф истиқлол даври ўзбек миллий шеърлятидаги Усмон Азим, Шавкат Раҳмон, Хуршид Даврон, Азим Суён, Мирғўлат Мирзо, Махмуд Тоир, Шарифа Салимова, Турсун Али, Сирожиiddин Сайид, Иқбол Мирзо ва бошқалардан иборат қақувват ҳамда жўшқин авлодга мансуб адибдир. Шунингдек, адабий жараённинг алоҳида тавсифга лойиқ белгиси сифатида муайян шоирнинг муайян йилларда муайян юлдузли "давр"га ога бўлиши билан боғлиқ хусусиятни ҳам назардан қочириб бўлмайди. Масалан, йигирманчи йилларнинг биринчи ярмида исёнкор туйғулор соҳиб Чўлпон ва уйғоқ қалб куйчиси Элбек, иккинчи ярмида нафосатни тараннум этган Ойбек ва фалсафий лирика устаси Фағур Фулом, ўттинчи йилларнинг биринчи ярмида табиатнинг тенгсиз ошиғи Ҳамид Олимжон ва "тилини найга жўр этган" Усмон Носир, иккинчи ярмида севги ва соғинчнинг доно солномачиси Мақсуд Шайхзода ва шеърни "эзгу эҳром" деб билган эрка оҳанглар эгаси Миртемир, қиркинчи йилларнинг биринчи ярмида баҳор ва бахтнинг нафис сўроқловчиси Зулфия ва "оҳ, сениб ёшлигинг менда бўлсайди" деб хитоб қилган Ҳамид Фулом, иккинчи ярмида "илҳом париси"нинг содиқ ҳамроҳи Шукрулло ва "ғарқ пишган боғларни соғинган" Асқад Мухтор, элгинчи йилларнинг биринчи ярмида "куёшнинг йўлида рубоб янграган" Мамарасул Бобоев ва "Чўли ироқ"ни сўзга пайваста айлаган Саида Зуннунова, иккинчи ярмида "донолар китобидан мазмун ахтарган" Жуманиёз Жабборов ва "аланга тилини англаган" Хусниддин Шарипов, олтинчи йилларнинг биринчи ярмида ўзбекини "кўхна тарих шодасига битта маржон" қилиб муҳрлаган Эркин Воҳидов ва "нафис қора хол бўлгунча бирор қатра бўлиш"ни афзал кўрган Хайритдин Салоҳ, иккинчи ярмида "митти юлдуздан қуёш тафтини излаган" Абдулла Орипов ва "фазодаги хислар"нинг мохир ифодачиси Муҳаммад Али, еттинчи йилларнинг биринчи ярмида "мусаллоҳ тонга юрагини тутган" Рауф Парфи ва "гул каби гоҳо очган кўнглини боғ ичинда" Омон Матжон, иккинчи ярмида "Чотқол нафаси"ни сонетга сингдирган Абдулла Шер ва "ҳарир, хушбўй баданлардаги тошлар изи"ни кўра олган Ҳалима Худойбердиева, саксонинчи йилларнинг биринчи ярмида "бу дунёни сирга кўмган" Усмон Азим ва "ҳар бир сўзи етажак юзта умрига" Шавкат Раҳмон, иккинчи ярмида "бу дунёнинг гурбатига қўл силтаган" Азим Суён ва "капалакдек уйғонган ялпиз"ни севган Хуршид Даврон, тўқсонинчи йилларнинг биринчи ярмида "ер остидаги дарёлар ва дунёлар"ни туйган Матназар Абдулҳаким ва "ширин сўзли хатжилдлар" муаллифи Муҳаммад Раҳмон, иккинчи ярмида "тошларни тилга киргизган" Махмуд Тоир ва

"Баҳорда Бахмалда тугилган кўзини араб оҳусидан афзалроқ" билган Муҳаммад Юсуф каби истеъдод юлдузлари чарақлаб нур сочди. Муҳаммад Юсуфнинг тиниқ шахсиятини, ёниқ шеърлятини, кўламли адабий меросини ана шу улкан жараёндан, ана шу улкан бадийят карвонидан айро тасаввур этиб бўлмайди.

Қаламга олган мавзумизнинг яна бир эътиборга молик жиҳати шундаки, «Соғлом бола йили» она Ўзбекистонимизда бетакорр адабий саналар, ажойиб анжуманлар йили бўлади. Ўзбек миллий академик драма театрининг 100 йиллиги билан бир қаторда адабий жамоатчилик буюк мутафаккир ва атоқли шоирлардан ат-Термизий ҳазратлари таваллудининг 1190, Мирзо Улуғбекнинг 620, Мирзо Абдулқодир Бедилнинг 370, Ажиниёз Кўсйбой ўғлининг 190, шоҳ ва шоир Ферузнинг 170, Аваз Утарнинг 130, ўзбек романчилик мактабининг асосчиси Абдулла Қодирийнинг 120 йиллигини нишонлайди. Қорақалпоғистонда таниқли адиб ва олим, жамоат арбоби бўлган Наврўз Жапақов таваллудининг 100 йиллиги белгиланади. Ўзбекистон Қаҳрамонлари — атоқли шоир Ибройим Юсупов, атоқли адиб Тўлепбергенов Каипбергенов, атоқли аллома Озод Шарофидинов, миллий насризмизнинг қадди ва қадри бандан чинорлари Носир Фозилов ва Жонрид Абдуллоҳонов таваллудининг 85 йиллиги ҳам адабий турмушимизга фазил бахш этиши аниқ. Бу йил Ўзбекистон халқ ёзувчиси Ўлмас Умарбеков, Ўзбекистон халқ шоирлари Нормурод Нарзуллоев ва Тўра Сулаймон таваллудининг 80 йил тўлади. Бундан 80 йил муқаддам ҳозирги замон ўзбек шеърлятининг эрта сўнган, лекин ўзидан ўлмас шеърлар қолдирган ёрқин вақилларидан бири Хайритдин Салоҳ таваллуд топанг эди. Бу йил тароватли ўзбек шоираси Турсунои Содико-ва ва талантли қорақалпоқ адибаси Соригул Баҳодирова қўтулғу қамолот ёшига қадам қўйдилар!

Дарахт қанчалар девқомат бўлишдан қатъи назар, унинг ёлғиз ўзи бог номига даъвогарлик қилолмайди. Муҳаммад Юсуф яратган лирик қаҳрамон ҳам муҳташам поэзиямизнинг муаттар боғидаги азим дарахтдир. У Собир Абдулла ва Набижон Нуруллоҳ ўғли Чустий, Қуддус Муҳаммадий ва Қудрат Хикмат, Султон Акбарий ва Теша Сайдалиев, Омон Мухтор ва Турсунбой Адашбоев ҳамда бошқа ўнлаб истеъдодли шоирларимизнинг лирик қаҳрамони билан бир дарёдан сув ичади, бир Ванани сўяди, унинг машаққатли ўтмиши учун қуяди, истиқболга умид билан қарайди. Муҳаммад Юсуфнинг "Лолақизгалдоқ", "Онамдан хат", "Рафикамга", "Тилок сандик", "Таваллуд", "Фарёд", "Тилак", "Шоир", "Бешикчи ўғил" каби шеърляри айнан шу туйғулорнинг гўзал сийратидан иборат. Шоир "Қора қуёш" дostonи ва унга ҳамоҳанг "Осмоннинг охири" туркумига кирган қатор шеърляри, шунингдек, "Файзулла Хўжаев марсиyasi", "37-йил

йигиси", "Гдлян", "Миш-миш", "Лаганбардорлар" каби шеърлярида миллат бошига тушган изтиробли кунларни реал акс эттиради.

Энди икки оғиз сўз шоир шахсияти ҳақида. Яширмасдан тан олишимиз керакки, кейинги пайтларда ёзилган ва кундалик матбуотда эълон қилинган бир қанча хотираларда атоқли шоир ҳаёти билан боғлиқ майда-чуйда тафсилотларга кўпроқ ўрин берилмоқда. Аслида биз Муҳаммад Юсуф истиқлолнинг улкан куйчиси эканига, ўтказилаётган анжуманлар Қошғарий, Яссавий, Навоийдан бошлаб Нодира, Фитрат, Зулфиягача бўлган улуг адабиётимиз тарғиботида, юрт фарзандларини мустақиллик гоёси атрофида жипслаштиришга, ҳам жисмоний, ҳам маънавий жиҳатдан баркамол авлод тарбиясига хизмат қилаётганига асосий эътиборни қаратишимиз шарт. Биз у киши билан чорак асрга яқин устоз-шоғирд, ога-ини, ҳамкасб мактабидан биродар тутинган, жуда кўп сафарларда бирга бўлган, айни кунда шоир номи берилган лицейдаги навирон ижодкорлар семинарини ташкил этган эдик. Табиийки, ақсарият муштарийларни шоир ҳаётининг охириги пайтлари кўпроқ қизиқтиради. Бу ўринда ҳам ҳеч қандай ортиқча эҳтирос, шов-шувларга асос бўладиган тафсилотлар йўқ. У пайтлари Муҳаммаджон ака Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги давлат ва жамяят қурилиши (ҳозирги давлат бошқаруви) академиясини тугатган, миллий парламентиимиз аъзоси бўлиб сайланган, Ёзувчилар уюшмаси раисининг ўринбосари бўлиб ишлайётган, пойтахтда ўтказилган катта ижодий кечасига завъ-шавақ билан тайёргарлик кўраётган эди. 2000 йилнинг июнь ойи ўрталарида у Ёзувчилар уюшмаси фаоллари билан Эллиқалъага келган, шундан бошлаб бу ерга мунтазам равишда ташриф буюра бошлаган эди. Фалокат оёқ остида экан: ўша йилнинг зуқида уи иши билан шахсий машинасида телеаълиёга бораётган шоир автоаварияга учради. Ушанда у ТошМИ клиникаси палатасидан "Халқ сўзи"га интервью берган эди. 2001 йилнинг июль ойи учинчи ўн кунлигида Эллиқалъада ёш ёзувчиларнинг "Ақчақўл илҳомлари" 1-республика анжумани ўтказилди. Пойтахтдан адиблар гуруҳи жўнаётганида "Муҳаммаджон ака! Соғлигингиздан келиб чиққан ҳолда бориш ҳам, бормаслик ҳам ўзингизнинг ишингиз!" деганимда "Мен энг сўнгги нафасимда ҳам халқ ичинда бўламан!" деб жилмайди. "Аллоҳ Сизга Ҳабибий домланинг ёшини берсин!" деган эдим. Пешонасига ёзилгани шу экан: Бобур хазратларининг ёшида бу оламни ёруғ юз билан тарк этди. Лекин "кўйинидаги ифтихори, бўйнидаги тумори" бўлган она халқига бебаҳо адабий меросини қолдириб кетди. Бу мангу мерос юз йиллардан кейин ҳам миллат равнақига беминнат хизмат қилаверади!

— Авваломбор муҳтарам Президентимиз Ислам Каримовнинг атоқли шоир таваллудининг 60 йиллигини нишонлаш тўғрисидаги қароридан ўрин олган "Миллий адабиётимиз ва маданиятимизни ривожлантириш, халқимиз маънавияти, онгу тафаккурини юксалтириш, ёш авлод қалбиди ўзликини англаш, миллий гуруру ва ифтихор туйғулорини, эзгу фазилатларни қамол топтириш борасида ёрқин истеъдоди, бетакорр бадий асарлари, ибратли ижтимоий фаолияти билан катта ҳисса қўшганини инобатга олиб" деган ҳароратли жумлаларга муштарийлар эътиборини қаратмоқчи эдим. Иккинчидан, ушбу муҳим давлат ҳужжати эълон қилинган соатдан бошлаб шоир хотирасига, шукхули шеърлятимизга, умуман миллий адабиётимизга нисбатан эҳтиром ва эътибор янада юксак маркамасб этди. Озод, обод, фаровон мамлакатда гўзал, ораста тарзда турмуш кечираётган, барокотли бугунги куну ва нури эртасига ишончи собит, дастурхони тўкин, хонадони саришта, боғлари фазли, боласи соғлом, тўк, ўғил-қизи ақли, одобли, билимли халқнига шеърга ташна бўлиб, китобга меҳр қўяди. Ўзбек ана шундай баррикенг, мард, меҳнатқаш, маънавиятли халқ. Беҳиз менинг азиз оғам, ардоқли устозим, оқибатли дўстим бўлган Муҳаммад Юсуф ушбу усталин сатрларни битмаган:

Дунёга боқ қадди сендек
ким бор яна,
Довруғи ҳам дарди сендек
ким бор яна,
Халқ бўлишга ҳадди сендек
ким бор яна,
Мозийни ёд этай десанг —
халқ бўл элим!

Бундай ўтли сатрларни атоқли шоирнинг "Амир Темуру", "Навоий", "Ватаним", "Дунё", "Самарқанд", "Анджон", "Ўғлонлар", "Тараққиёт", "Ўзбекмома", "Ўзбекфильм", "Йигирманчи аср", "Талабалар мадҳияси", "Дуппи", "Тавалло", "Бободехоним", "Тошкент", "Ўзбекнинг аёллари", "Она тилим", "Иқроор" каби оҳорли, содда, самимий, айни чоғда бадий нафосатли эстетик назоратга тўла шеърлярида яйраб-яйраб, ёниб-ёниб, қониб-қониб ўқиш мумкин. Айниқса, "Иқроор" шеърлярида:

О, ота маконим,
Онажон ўлкам,
Ўзбекистон, жоним тўшай соянгга.
Сендай меҳрибон йўқ,
Сенингдек кўркам,
Римни алишмасман бедапоянга
— деган ўзбеккона лутф замонавий миллий шеърлятимизнинг Абдулла Ав-

Қинғир йўлдан юрган манзилига етолмайди

Ҳололик, поклик ҳар қандай ишнинг муваффақиятини таъминлайди. Аммо орамизда бундай ҳислатлардан узоқ бўлган кимсалар ҳам учраб турибди. Аниқроғи, мавжуд қонунарга чап бериб, хорижий валюта олаи-сотасини ўзига "қасб" қилиб олганларга ҳамон дуч келинмоқда.

Валютага оид жиноятларни аниқлаш, валюта бозорини эркинлаштиришга қаратилган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ижросини таъминлаш, валюта соҳасидаги ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш ва ноқонуний хатти-ҳаракатларни фош этиш борасида ўтказилаётган тезкор тадбирларда ана шундай қонунбузулиши ҳолатларини содир этаётган кимсаларнинг фаолиятига чек қўйилмоқда.

Риштон туманилик Махмуджон Тўхтасинов ҳам ана шундай кимсалар тоифасидан бўлиб чиқди. У тоғни урса талқон қиладиган ёшида юртимизда яратиб берилаётган им-

кониятлардан самарали фойдаланиб, қонуний фаолият юритиш ўрнига, қинғир йўллар билан даромад олиш пайига тушди.

СВОЖЖДЛКК департаментининг Риштон туман бўлими ходимлари томонидан туман ҳудудида валюта қимматликларини қонунга хилоф равишда олиш ва ўтказиш билан шугулланаётган шахсларнинг гайриқонуний хатти-ҳаракатларига барҳам бериш мақсадида ўтказилган тезкор тадбирда М.Тўхтасинов харидорга 12 минг АҚШ долларини 2740 сўмдан, жами 32 млн. 880 минг сўмга сотаётган вақтда ушланди ва ундан 13 минг 570 АҚШ доллари, 18 минг 550 Рос-

Савкат МУҲАММЕДОВ,
СВОЖЖДЛКК департаментининг Риштон
туман бўлими бошлиғи

сия рубли ашёвий далил тариқасида олиб қўйилди.

Суд ҳукмига асосан М.Тўхтасиновга ойлик иш ҳақининг 20 фоизини давлат даромадига ушлаб қолинган ҳолда 3 йил муддатга ахлоқ тузатиш ишлари жазоси тайинланиб, қонунбузилиши ҳолатига барҳам берилди.

Албатта, бу каби қонунбузарларга нисбатан кўрилатилган чоралар ўз самарасини бериши аниқ. Лекин уларнинг фаолиятига барҳам беришда нафақат ҳуқуқий муҳофаза қилувчи оҳанглар ходимлари, балки фуқароларнинг фаол иштироки ҳам муҳим аҳамият касб этишини унутмаслигимиз лозим.

Уюшган гурӯҳнинг тугатилиши

Ҳар қандай лавр, ҳар қандай жамиятда меҳнат билан бана бўлай туриб, қинғир йўллар билан топиладиган мўмай даромад ҳисобига яшаш истагидоғлар топилади. Бозорлар атрофида, одамлар гавжум жойларда атрофга олазарак қараганча, ўтган-кетганларга "доллар борми, доллар оламиз", дея муурожаат қилувчиларни ҳам ана шундай тоифадоғлар қаторига қўшиш мумкин. Қуйида мўмай даромад топишининг шундай усулини, яъни валютафурушликни ўзига касб қилиб олган уюшган гурӯҳ фаолияти ҳақида сўз юритамиз.

Фойдали иш билан машғул бўлиш ўрнига, ноқонуний йўл орқали осонгина бойиб кетиш илнжидида бир неча фуқаролар жиноий гурӯҳга бирлашиб, эгри йўллар билан даромад орттиришни ният қилишди. Уларнинг мақсади республика-миш ҳудудида АҚШ долларининг давлат курси ва "қора бозор"даги нархи ўртасидоғи тафовутдан "самарали" фойдаланиб, чўнтақларини қаппайтириш эди.

2011 йилнинг баҳор ойларидан "енг шимариб" ишга киришган жиноий гурӯҳ аъзолари ишни ОАТБ "Ўзсаноатқурилишбанк"нинг Ҳамза ва Юнусобод филиалларига ҳамда ДТ "Халқ банки"нинг Мирзо Улугбек филиалига қарашли валюта айирбошлаш шохобчаларига "назорат ўрнатилди"дан бошлади. Уюшган гурӯҳнинг барқарор фаолият олиб бориши учун ҳар бир аъзога "қобилияти"дан келиб чиқиб, вазифалар тақсимланган эди. Уларнинг орасида ДТ "Халқ банки"нинг Мирзо Улугбек филиали бошқарувчиси Л.Рустамов ҳам бор эди.

У жиноий гурӯҳ манфаатларини қўзлаб, А.Эшонходжаевга ўзи раҳбарлик қилаётган банкка қарашли валюта айирбошлаш шохобчаларига қачон ва қанча миқдорда валюта қимматликлари сотувага чиқарилганлиги ҳақида хабар бериб туради. Қолганлар эса олинган маълумотлар асосида шохобчалар олдидан сунъий навбатни йўлга қўйиб, 20-30 минг сўм "муқофот пули" эвазига ёлланган фуқаролар номига давлат курсида АҚШ дол-

Отабек МИРАСИЛОВ,
СВОЖЖДЛКК департаментининг Тошкент шаҳар бошқармаси
бўлим катта инспектори

ларини сотиб олишар ва валюта қимматликларини "қора бозор"да юқори нархларда сотиш билан шугулланишарди. Шу усулда топишган даромад гурӯҳ аъзолари ўртасида тақсимланади.

Мабодо, уларга "қарашли" валюта айирбошлаш шохобчалари олдидан "бегона" одамлар пайдо бўлса, дарҳол барзанги йигитлар ва жанжалкаш аёллар ишга киришиб, турли баҳоналар билан жанжал чиқариш, керак бўлса, куч ишлатиб бўлса ҳам кўрқитиш орқали уларни навбатга киритмаслик чораларини кўришарди.

Шу тариқа ҳеч ким жиноий гурӯҳ аъзоларининг "мушугини пишт" дея олмасди. Ўз ишларидан қувониб юрган валютафурушлар эса кун келиб қилмишлари фош этилишини унутиб қўйишди.

СВОЖЖДЛКК департаментининг Тошкент шаҳар бошқармаси ходимлари томонидан ДТ "Халқ банки"нинг Мирзо Улугбек филиалига қарашли валюта айирбошлаш шохобчасида ўтказилган тадбирда жиноий гурӯҳ аъзолари "муқофот пули" эвазига фуқароларни жалб қилган ҳолда валюта қимматликларини сотиб олишган пайтда жиноят устида қўлга олинди.

Уюшган гурӯҳ аъзоларига тегишли автомашиналар кўздан текрилганда, 35 млн. 264 минг сўм пул, 6 100 АҚШ доллари топилди. Ушбу пуллар ҳамда 3 та "Нексия" русумли автомашиналар ашёвий далил сифатида расмийлаштирилди.

Мазкур ҳолат аъзосидан жиноят ишлари бўйича Тошкент шаҳар суди уюшган гурӯҳ аъзоларига нисбатан тегишли ҳукм чиқарди.

Фарҳодбек ЖҲРАЕВ,
СВОЖЖДЛКК департаментининг Андижон
вилоят бошқармаси катта инспектори

ҳар ойлик иш ҳақларидан 8 минг сўмдан, жами 4 млн. 56 минг сўм пулларни мактаб харажатларига ишлатиш учун, деб талаб қилиб олади. У юқоридоғи каби ноқонуний равишда йиғилган маблағларга ҳеч қандай қирим ҳужжатларини расмийлаштирмай, мактаб харажатларига сарфлаб юборади. Шунингдек, 2010 йилдан 2013 йилга қадар бўлган даврда 23 нафар педагог ўқитувчилар томонидан 786,8 дарс соатлари ҳақиқатда ўтилганга бўлса, 3 млн. 665 минг 100 сўм ойлик иш ҳақлари тайинлаб, бюджет маблағларини талон-торож қилади. Б.Шаҳобиддинов ҳам содир этган барча қилмишлари учун қонун олдидан жавоб беришига тўғри келди.

Бизга маълумки, мактабгача таълим муассасалари узлуқсиз таълимнинг бошланғич қисми ҳисобланиб, бу даргоҳ болаларни тарбиялаш билан бир қаторда, тизимли ўқитишга ҳам тайёрлаб беради. Шу боис, давлатимиз томониан ушбу соҳага алоҳида эътибор қаратиб келинмоқда. Жумладан, республика-мишдаги барча мактабгача таълим муассасалари керакли ходимлар билан тўлиқ таъминлашни учун штатлар жадвали белгилаб берилган бўлиб, бундан кузланган мақсад боғича тарбияланаётган кичкинтойларнинг ҳеч бири назоратдан четда қолмаслиғидир.

Ҳужжатда бор-у, ишда йўқ ходимлар

Маъруф АҲМЕДЖАНОВ,
СВОЖЖДЛКК департаментининг
Бектемир туман бўлими бошлиғи

Афсуски, айрим мактабгача таълим муассасаларининг мудирилари қўл остидаги ходимларга жиддий эътибор қаратиш ўрнига, ўз чўнтақларини қаппайтиришни ўйлаганликлари кишини таажубга солади. Жумладан, Тошкент шаҳридаги 249-сонли мактабгача таълим муассасаси муди-раси лавозимида 2006 йилдан 2013 йил 15 мартгача фаолият кўрсатган Нилуфархон Акбархўжаева ўз тасарруфидоғи болалар боғ-часини кадрлар билан тўлиқ таъминлаш ўрнига, баъзи фуқаролар билан келишган ҳолда уларнинг ҳужжатларини расмийлаштириб қўйиб, ойлик маошларини ўзлаштириб юра-верган экан.

У нафақатга чиққан И.Мирдавиловнинг пенсия пулларини тўлиқ олиб, ишдаги учун унинг ўрнига фуқаро С.Рустамовнинг тарбия-чи қилиб расмийлаштириб қўяди. Оқибатда эса республика-мишдаги қонунларга хилоф равишда И.Мирдавилова С.Рустамовнинг ўрнига ишлаб, пенсиясини тўлиқ олган ҳолда, ойлик маошга ҳам эга бўлаверди. Ваҳоланки, "Ишловчи пенсионерларга пенсия тулаш тартиби тўғрисида"ги Низомга мувофиқ, тўлиқ ёки тўлиқсиз ишда банд бўлишдан қатъи назар, пенсия 50 фонд туланиши бел-гилаб қўйилган. Бунинг натижасида 2007 йил 7 июлдан 2013 йил 1 августгача бўлган давр-да ишламаган ходимга 2 млн. 617 минг сўмдан ортик иш ҳақи ҳисобланиб, бюджет маблағ-лари талон-торож қилинади.

Ишлари силлиқ кетаётганини кўрган му-дира ана шундай ҳолатни амалга оширади. У энди, ўзининг яқин қариндоши бўлган Д.Ўстумхамедовани меҳнат стажига эга бўли-ши учун тарбиячи лавозимига расмийлашти-риб қўяди. Мудиранинг қариндоши ҳам 2011 йилнинг январидан 2013 йилнинг 19 июлга қадар факат ҳужжатларда ишлаб келади. Маз-кур давр оралиғида маош сифатида ёзилган 1 млн. 659 минг сўмдан ортик пулларни эса Н.Акбархўжаева ўзлаштириб юборади.

Осон келадиган пулга эга бўлиш мудирага ёки қолди, шекилли, у фуқаро Г.Каримова-ни ҳам тарбиячи сифатида ишга қабул қила-ди. Г.Каримова ҳам ҳужжатларда тарбиячи лавозимига жойлашиб олади-ю, амалда иш-ламайди. Муассаса табелига эса у ишга кел-ган, деган ёзувлар тушаверди. Натижада 2012 йил 1 майдан 2013 йил 1 августгача ишга кел-маган ходимга 6 млн. 300 минг сўмдан ортик иш ҳақи ёзилиб, мудиранинг сарф-харажат-ларига ишлатиб юборилди.

Н.Акбархўжаева таълим муассасасига раҳ-барлик қилган даврда яна олти нафар фуқа-рони иш стажига эга бўлиши учун болалар боғчасидаги турли иш ўрниларига расмий-лаштириб, уларга ёзилган маошларни талон-торож қилиб юборади. Кинғир иш қачон бўлмасин, ошқор бўлиши тайин. Мудиранинг барча қилмишлари ошқор бўлди.

Маълумки, мамлакатимизда кечиримлилик принципига амал қилинади. Шу маънода, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг 2013 йил 12 декабрдаги "Ўзе-бекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг йигирма бир йиллиги му-носабати билан амнистия тўғрисида"ги Қаро-руга биноан, Н.Акбархўжаевага нисбатан ам-нистия қўлланилди. Бироқ, нафсининг галига қулқот тугган мудиранинг қилмишлари уни ҳаммасилари орасида уятга қўйди. Уйлайми-зи, Н.Акбархўжаева бундай бағрикенгликдан ўзига тегишли хулоса чиқариб олади.

Кўза кунда синди

Давлат бюджетни томонидан ажратилмаган маблағнинг ҳар бир сўми ҳисоб-китоби, ўзига яраша тошу тарозиси бор. Мақсадали ажратилган бундай маблағлар ўз йўналишида, амалдоғи қонуналар талаби даражаси-да сарфланиши лозим. Буромда бўлмаса, даромад бўлмаса, қабилида иш юритувчи айрим амалдорлар эса ўз лавозимидан фойдаланиб, давлат маблағини талон-торож қилса, вақти келиб, бу қилмиши учун албатта, жавоб бериши керак бўлади.

Асака тумани ХТМФМТ ва ТЭ бўлимига қарашли 50-умумтаълим мактаби ди-ректору лавозимида ишлаган Баҳо-диржон Шаҳобиддиновни ҳам худ-ди шундай иш олиб борган амал-дорлардан деб аташак, ҳало бўл-маса керак.

2010 йилда мактаб директори лавозимига тайинланган Б.Шаҳ-обиддинов мансаб ваколати доира-сидан четга чиқа болайди. Яъни 2010 йилдан 2013 йил июль ойига қадар 18 нафар мактаб ходимлари-га муқофот пуллари тайинлаб, шун-

дан 2010 йилда 7 нафар ўқитувчи-дан 1 млн. 235 минг 93 сўм, 2011 йилда 5 нафар ўқитувчи билан 1 млн. 410 минг сўм, 2012 йилда 6 нафар ўқитувчидан 869 минг 125 сўм, 2013 йилда 3 нафар ўқитувчидан 432 минг сўм пулларни мактабнинг қурилиш ишларига сарфлаш учун, дея талаб қилиб олиб, қирим ҳужжатлари рас-мийлаштирмасдан, қурилиш ишлар-ига сарфлаб юборади.

Бундан ташқари, Б.Шаҳобидди-нов мактабнинг 21 нафар ўқитувчи-ларидан ноқонуний равишда 2010 йилдан 2013 йил июль ойига қадар,

Жисмоний шахсларга солиқларни қўллашнинг ўзига хос хусусиятлари

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 51-моддасига кўра, фуқаролар қонун билан белгиланган солиқлар ва маҳаллий йиғимларни тўлашга мажбурдирлар.

Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексининг 272-моддасига мувофиқ эса, мулкка солиқ солинадиган мол-мулк бўлган жисмоний шахслар, шу жумладан, чет эл фуқаролари, агар Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларида бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса, шунингдек, юридик шахс ташкил этган ва ташкил этмаган ҳолда тузилган деҳқон ҳўжаликлари жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ тўловчилар ҳисобланади.

Солиқ солиш объекти бу Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жойлашган уй-жойлар, квартиралар, дала ҳовли иморатлари, гаражлар ва бошқа иморатлар, жойлар, иншоотлардир.

2014 йилда жисмоний шахслардан олиннадиган мол-мулк солигининг умумий ставкаси 1,2 фоиз миқдорида белгиланди.

Шу билан бирга, республика шаҳарларида жойлашган турар жойлар учун уларнинг умумий майдони 200 кв. метрдан 500 кв. метргача бўлганда, жами инвентаризация қиймати 1,4 фоиз, 500 кв. метрдан ошганда эса 1,8 фоиз миқдорида мол-мулк солиғи ставкалари белгиланди.

Кўчмас мулкка бўлган ҳуқуқларни давлат рўйхатидан ўтказувчи орган томонидан белгиланадиган солиқ солиш объектларининг инвентаризация қиймати тўловчилар учун солиқ солинадиган база бўлиб, агар инвентаризация қиймати мавжуд бўлмаса, мол-мулкнинг қонун ҳужжатлари билан белгиланган шартли қиймати белгиланади.

Унга кўра, Тошкент шаҳри ва вилоят марказларида 18 480,0 минг сўм, бошқа шаҳарлар ва қишлоқ жойларда 8 030,0 минг сўм миқдорида мол-мулкнинг 2013 йилги шартли қиймати сақланиб қолди. Шунингдек, мол-мулкка бўлган ҳуқуқни давлат рўйхатидан ўтказувчи органларда белгиланган тартибда рўйхатга олинмаган янги қўрилган турар жойлар бўйича жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ мол-мулк шартли қийматининг икки баравари миқдоридан келиб чиқиб ундирилади.

Битта жисмоний шахс бир неча солиқ солиш объекти бўйича тўловчи бўлган тақдирда, солиқ солинадиган база ҳар бир объект бўйича алоҳида-алоҳида ҳисоблаб чиқилади.

Солиқ кодексининг 275-моддасига асосан, қуйидаги жисмоний шахсларга тегишли мол-мулкка солиқ солинмайди:

— Ўзбекистон Қаҳрамони, Совет Иттифоқи Қаҳрамони, Мехнат Қаҳрамони унвонларига сазовор бўлган, учала даражадаги Шўҳрат ордени билан тақдирланган фуқаролар;

— уруш ногиронлари ва

қатнашчилари, шунингдек, доираси қонун ҳужжатлари билан белгиланувчи уларга тенглаштирилган шахслар;

— ўн нафар ва ундан ортиқ болалари бор аёллар (2014 йилнинг 1 апрелидан бошлаб қонун ҳужжатларида белгиланган солиқ солинадиган майдон ўлчами (60 кв. метр) доирасида берилди);

— пенсионерлар (қонун ҳужжатларида белгиланган солиқ солинадиган майдон ўлчами (60 кв. метр) доирасида берилди);

— I ва II гуруҳ ногиронлари (2014 йилнинг 1 апрелидан бошлаб, қонун ҳужжатларида белгиланган солиқ солинадиган майдон ўлчами (60 кв. метр) доирасида белгиланади).

Мазкур имтиёз пенсия гувоҳномаси ёки тиббий-мехнат эксперт комиссиясининг маълумотномаси асосида белгиланади;

— собиқ СССРнинг, Ўзбекистон Республикасининг конституциявий тuzумини химоя қилиш ёки ҳарбий хизматнинг ёхуд ички ишлар органларидаги хизматнинг бошқа мажбуриятларини бажариш чоғида яралганлиги, контузия бўлганлиги ёки шикастланганлиги оқибатида ёхуд фронтда бўлиш билан боғлиқ касаллик туфайли ҳалок бўлган ҳарбий хизматчилар ҳамда ички ишлар органлари ходимларининг ота-оналари ва бева хотинлари (бева эрлари).

Ушбу имтиёзлар мулкдорнинг танлашига биноан, фақат бир мол-мулк объектига тааллуқли бўлади.

Жисмоний шахслар томонидан тадбиркорлик фаолияти учун фойдаланиладиган ёхуд юридик шахсга ёки яққа тартибдаги тадбиркорга ижарага берилган солиқ солиш объектларига нисбатан имтиёз қўлланилмайди.

Солиқ солиш объектлари жисмоний шахслар томонидан тадбиркорлик фаолияти учун фойдаланиладиган ёхуд юридик шахсга ёки яққа тартибдаги тадбиркорга ижарага берилган тақдирда, шунингдек, жисмоний шахсларнинг мулкка бўлган, яшаш учун мўлжалланмаган жойлар бўйича мол-мулк солиғи юридик шахслар учун белгиланган ставка бўйича тўланади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2013 йил 4 январдаги "Қишлоқ жойларда намунавий лойиҳалар бўйича яққа тартибдаги уй-жойлар қўрилшининг 2013

йил Дастури тўғрисида"ги Қарорига мувофиқ, 2013 йил 1 январдан жисмоний шахслар қишлоқ жойларда намунавий лойиҳалар бўйича яққа тартибдаги уй-жойлар қўрилиши Дастури доирасида, ипотека кредитини тўлаб бўлмагунга қадар, харид қилинган уй-жойлар бўйича мулк солигини тўлашдан овоз қилнади.

Жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқни ҳисоблаб чиқариш солиқ тўловчининг яшаш жойидан қатъи назар, солиқ солиш объекти жойлашган ердаги давлат солиқ хизмати органлари томонидан кўчмас мулкка бўлган ҳуқуқларни давлат рўйхатидан ўтказувчи органнинг маълумотлари асосида амалга оширилади.

Солиқ кодексининг 275-моддасида кўрсатилган имтиёзларни олиш ҳуқуқига эга бўлган шахслар имтиёзларни олиш ҳуқуқини тасдиқловчи ҳужжатларни мустақил равишда тақдим этишлари лозим.

Жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ суммаси мол-мулкнинг 1 январ ҳолатига кўра инвентаризация қийматидан ва белгиланган ставкадан келиб чиққан ҳолда ҳисоблаб чиқарилади.

Жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқни солиқ даври учун тўлаш ҳисобот йилининг 15 октябрга қадар амалга оширилади.

Солиқ кодексининг 287-моддасига мувофиқ, жисмоний шахслардан олиннадиган ер солиғи тўловчилар — мулк ҳуқуқи, эгалик қилиш ҳуқуқи, фойдаланиш ҳуқуқи ёки ижара ҳуқуқи асосида ер участкаларига эга бўлган жисмоний шахслар, шунингдек, юридик шахс ташкил этган ва ташкил этмаган ҳолда тузилган деҳқон ҳўжаликлари ҳисобланади.

Уй-жой, яшаш учун мўлжалланмаган иморат ва иншоотлар мерос бўйича ўтиши билан биргаликда, мулк ҳуқуқи, эгалик қилиш ҳуқуқи ва фойдаланиш ҳуқуқи ўтган ер участкалари учун ер солиғи мерос қолдирувчининг солиқ мажбуриятлари ҳисобга олинган ҳолда меросхўрлардан ундирилади.

Ушбу Кодексининг 288-моддасига мувофиқ, жисмоний шахслар учун қуйидаги ер участкалари солиқ солиш объекти бўлиб ҳисобланади:

— деҳқон ҳўжалиғи юритиш учун мерос қилиб қолдирилган умрбод эгалик қилишга берилган ер участкалари;

— яққа тартибда уй-жой қўрилиши учун мерос қилиб қолдирилган, умрбод эгалик қилишга берилган ер участкалари;

— жамоа боғдорчилиғи, узумчилиғи ва полизчилиғини юритиш учун берилган, шунингдек, яққа тартибдаги

гаражлар эгаллаган ер участкалари;

— хизмат юзасидан берилган чек ерлар;

— мерос бўйича, ҳада қилиниши ёки олиниши натижасида уй-жой ва иморатлар билан биргаликда, мулк ҳуқуқи, эгалик қилиш ва фойдаланиш ҳуқуқи ҳам ўтган ер участкалари;

— қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда мулк қилиб олинган ер участкалари;

— тадбиркорлик фаолияти юритиш учун фойдаланишга ёки ижарага берилган ер участкалари.

Кўп квартиралли уйлар эгаллаган ер участкалари солиқ солиш объекти бўлмайди, ушбу модда биринчи қисмининг 7-бандида кўрсатилганлари бундан мустасно.

Солиқ солинадиган база — кўчмас мулкка бўлган ҳуқуқларни давлат рўйхатидан ўтказишни амалга оширувчи орган ер участкаларининг майдонига доир маълумотларидир.

Жамоа боғдорчилиғи, узумчилиғи ва полизчилиғини юритиш учун фуқароларга берилган, шунингдек, яққа тартибдаги гаражлар эгаллаган ер участкаларининг майдонлари бўйича солиқ солинадиган база ушбу ер участкаларини берган ташкилотлар бошқарув органларининг маълумотлари бўйича аниқланади.

Солиқ кодексининг 290-моддасига асосан, ер солиғидан қуйидагилар овоз қилинадилар:

— Ўзбекистон Қаҳрамони, Совет Иттифоқи Қаҳрамони, Мехнат Қаҳрамони унвонларига сазовор бўлган, учала даражадаги Шўҳрат ордени билан тақдирланган фуқаролар;

— уруш ногиронлари ва қатнашчилари, шунингдек, доираси қонун ҳужжатлари билан белгиланувчи уларга тенглаштирилган шахслар;

— I ва II гуруҳ ногиронлари. Мазкур имтиёз пенсия гувоҳномаси ёки тиббий-мехнат эксперт комиссиясининг маълумотномаси асосида берилди;

— ёлғиз пенсионерлар. Ёлғиз ёки вояга етмаган болалари билан ёхуд ногирон боласи билан алоҳида уйда бирга яшовчи пенсионерлар ёлғиз пенсионерлар, деб тушунилади;

— бokuвчисини йўқотган кўп болали оилалар. Ота-онасидан бири ёки ота-онаси вафот этган ҳамда оилада ўн олти ёшга тўлмаган бешта ва ундан ортиқ болалари бўлган оилалар солиқ солиш мақсадида бokuвчисини йўқотган кўп болали оилалардир;

— Чернобиль АЭСдаги авария оқибатларини тугатишда иштирок этганлик учун имтиёзлар оладиган фуқаролар (шу жумладан, вақтинча юборилган ёки хизмат сафарига юборилган фуқаролар).

— кўчириб келтирилган фуқаролар келиб жойлашган ер

Хуришд УСМОНОВ,
Бош прокуратура бўлими
прокурори

участкалари бўйича — ер участкалари берилган пайтдан эътиборан беш йилгача;

— шахслар — уларга яққа тартибдаги уй-жой қўрилиши ва деҳқон ҳўжалиғи юритиш учун қонун ҳужжатларида белгиланган нормалар доирасида берилган ер участкалари бўйича, ер участкаси берилган ойдан кейинги ойдан эътиборан икки йил муддатга.

Мазкур имтиёзларни олиш ҳуқуқига эга бўлган шахслар ер участкаси жойлашган ердаги давлат солиқ хизмати органларига ушбу имтиёзларга бўлган ҳуқуқни тасдиқловчи ҳужжатларни мустақил равишда тақдим этиши лозим.

Ушбу Кодексининг 290-моддаси биринчи қисмида белгиланган имтиёзлар, бундан 6-бандда кўрсатилгани мустасно, яққа тартибдаги уй-жой қўрилиши, деҳқон ҳўжалиғи юритиш учун берилган ер участкаларига бўлган ҳуқуқларини давлат рўйхатидан ўтказишни амалга оширувчи органда рўйхатдан ўтган жисмоний шахсларга берилди. Бунда мазкур имтиёзлар солиқ тўловчининг танлаши бўйича фақат битта ер участкасига берилиши мумкин.

Ер солиқ ставкасини қўллашнинг ўзига хос хусусиятлари шундан иборатки, тадбиркорлик фаолиятида фойдаланиладиган ёхуд уйлар, дала ҳовли иморатлари, яққа тартибдаги гаражлар ва бошқа иморатлар, иншоотлар, жойлар юридик шахсга ёки яққа тартибдаги тадбиркорга ижарага берилганда ер участкалари учун ер солиғи жисмоний шахслардан юридик шахслардан олиннадиган ер солигини тўлаш учун белгиланган ставкалар бўйича ундирилади ҳамда уларга ушбу кодексининг 290-моддасида назарда тутилган имтиёзлар таъбиқ этилмайди.

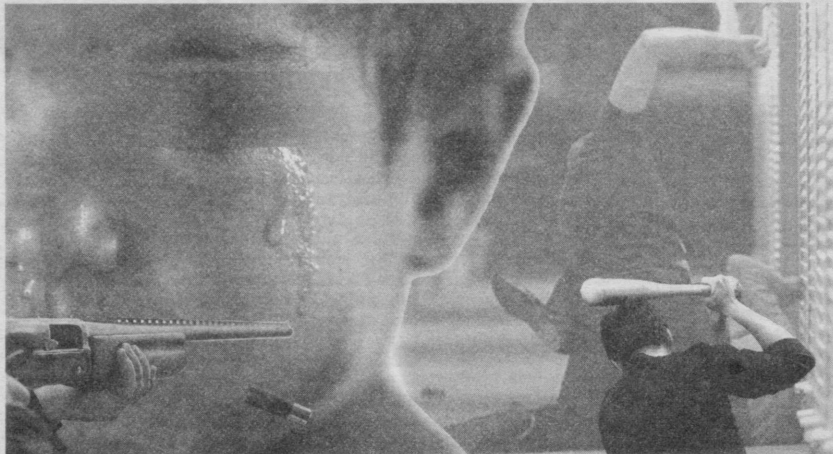
Йил мобайнида ажратилган ер участкалари учун ер солиғи жисмоний шахслар томонидан ер участкаси ажратилганидан кейинги ойдан эътиборан тўланади. Ер участкаси майдони камайтирилган тақдирда, ер солиғини тўлаш ер участкаси камайтирилган ойдан эътиборан тўхтатилади (камайтирилади).

Ер солиғи бўйича имтиёзлар белгиланган тақдирда, бу солиқ имтиёз ҳуқуқи вужудга келган ойдан эътиборан тўланмайди. Ер солиғи бўйича имтиёзларга бўлган ҳуқуқлар бекор қилинган тақдирда, бу солиқ мазкур ҳуқуқ бекор қилинганидан кейинги ойдан эътиборан тўлана бошлайди.

Жисмоний шахслардан олиннадиган ер солиғини солиқ даври учун тўлаш ҳисобот йилининг 15 октябрга қадар амалга оширилади.

Янги йил кечасидаги фожиа

Қишлоқ аҳолиси ўз хонадонларида бир неча дақиқалардан сўнг кириб келадиган янги йилни интиқлик билан кутиб ўтирари. Соат миллари "чирқ-чирқ" қилиб 24:00га қараб ҳаракатланаётганида Давроновлар хонадонидида кетма-кет икки бора бонг овози эшитилди. Кимдир "қўшнилари-нинг соати сал шошиб қолибми-да", бошқа бировлар эса "қўшнилари-нинг номининг ўчғур паққилдоқни қаёқдан топа қолиши экан", деган хаёлга борди. Аммо Давроновлар хонадонидидаги манзара умуман ўзгача эди...

Давлатжон ИМИНОВ,
Бош прокуратура бошқарма
АМИБ катта терговчиси

Дилмуроднинг оёқларидан ушлаб қолгани Талъатга қўл келиб, у боласининг ҳимоясида ошиқди. Ичкарига кирганида Мансур Турсунбойнинг ёқасидан ушлаб, кўтарайтган экан. Талъат укасига ташла-ниб, ўғлини қўтариб олди-да, Мансурни даст кўтариб, ташқарига улоқтириб юборди. Кейин шу уйда ноқонуний равишда сақлаб келаётган ов милтигини қўлига олиб, ховлига чиқди.

Буни қарангки, унинг қурол ўқталиб туриши ҳам укаларини чўчитмади. Аксинча, Дилмурод таёқни кўтарганча, яна акасига ҳамла қилди. Ўқ узилди. У ҳаракатини давом этти-ра олмади. Қўлидаги таёғи тарақлаб ерга тушди, ўзи қорнини чангаллаб, ерга чўк тушди. Буни кўрган Мансур янада "қутуриб" кетди ва худди фильмлар қаҳрамонлари каби наъра тортиб, Талъат томон чопиб кела бошлади. Акасининг бу гагли нишонни Мансур бўлиб, бармоғи тепкида эди.

— Ҳаммасига сен сабабчи-сан... Дилмуродни отиб қўйи-шимнинг сабабчиси сенсан, — у шундай дея тепкини босди.

Мансур ҳам кўкрак қафаси-ни ушлаганича, ерга йиқилди-ди...

Ака томонидан укаларнинг отиб ўлдирishi, худди даҳ-лашлати тушга ўхшайди. Аммо афсуски, бу туш эмасди. Ай-ниқса, бир ўғли томонидан икки ўғлининг ўққа тугилиши-ни бевосита гувохчи бўлган онанинг аҳоли-чи?!

Дилмурод ва Мансур олган жароҳатлари туфайли шифо-хонага етиб бормади, жон бе-ришди. Укаларининг жонига қасд қилган Талъат суд ҳукми билан умрининг 22 йилини панжара ортида ўтказишга маҳкум этилди.

Бир оила учун бундан-да оғирроқ мусибат бўлиши мум-кинми? Агар оила боши бўл-миш Эминжон ака оғир-ваз-мин бўлганида, фарзандлари-ни бир-бирига тиш қайрашга ундамаганида, янги йил кеча-си бундай фожиа билан туга-маган бўларди.

Тарихий манбаларда ва шундай мазоулардаги асарлар аввало суратга олинган фильмларда тожу тахт, салтанат талашиб, ота ўғилга, ўғил отага, ака укага, ука акага қарши қўлига қурол олганича жанг қилганини ўқиганимиз, томоша қилганимиз. Аммо Талъат Давронов-ни(исм-фамилиялар ўзгартирилган) икки укасига, бир қориндан талашиб тушган жи-гарларига қарата 12 калибри-ли ов қуроли тепкисини бо-сишга нима мажбур қилган бўлиши мумкин...

2013 йилнинг биринчи ян-вари кўллари кишанланган ҳолда терговга олиб кетилган Талъатнинг хотирасида ҳаёти-даги энг мудҳиш кун сифати-да бир умр муҳрланиб қолди. Томошага тўпалангандай, кўча-га чиқиб олган қўни-қўшиллар бўлса ўзаро пичирлашиб, "Ё тавба, шунақасиям бўларкан-да! Наҳотки, ўз укаларини отиб ўлдирган бўлса, ишон-гинг келмайди", дея ҳайратдан ёқа ушлашди.

Т.Давронов сўроқ пайтида айбига тўлиқ ирорлик билди-риб, кўрсатма берди...

2012 йилнинг апрель ойи-дан катта ховлида, яъни ота-си Эминжон Давроновга те-гишли хонадонда истиқомат қилаётган Талъат 31 декабрь кўни ака-укалари, опа-сингил-ларини байрам билан табрик-лаб келиш мақсадида йўлга отланди. Эракларнинг кўпчи-лиги учун байрам "қиттай-қит-

тай"сиз татимаслиги маълум. Талъат ҳам қариндошларини-кига бориб, спиртли ичимлик истеъмол қилишдан ўзини тия олмади. У уйга қайтганида соат тахминан 23:30лар атро-фида эди. Жигарларининг аҳоли ҳақида "аҳборот" бер-моқчи бўлиб, ота-онасининг ҳузурига кирганида, негадир Эминжон аканинг кайфияти чатоқ эди. Ота-онасининг қар-шисига ўтирган Талъат байрам муносабати билан ёзилган дастурхондаги неъматларга қўл узатиш баробарида, ака-укалари, опа-сингилларини байрам билан кутлаб келган-лигини гапира бошлади. Бироқ ота тўсатдан ўғлининг гапини бўлди-да, "Ҳароми болангни олиб, уйдан чиқиб кет", деб ўшқирди. Гап Талъ-атнинг ўғли Турсунбой ҳақида бораётган эди.

Т.Давроновнинг биринчи турмуши ўхшамай, иккинчи турмуш ўртоғидан туғилган Турсунбойни нима учундир оила аъзолари илик кутиб олишмади. Айниқса, Эмин-жон аканинг неварасини кўра-рга кўзи йўқ эди. Талъат отасининг гапидан ранжиган бўлса-да, босиқлик билан ва-зиятни юмшатишга ҳаракат қилди.

— Ота, бугун янги йил бўл-са, шундай кунда жанжал чи-қармайлик. Бугунча сабр қи-либ туринам, эртага фарзан-димни олиб чиқиб кетаман, — дея ўғлини етаклаб, ташқари-га йўналди.

Аммо Эминжон ака захри-ни сочишда давом этди, унинг ортидан ховлига чиқди. Аммо оёғи остига эътибор қилмай, оёғи тойиб, музлаган ерга юзи билан йиқилди. Буни кўрган Талъат шу заҳоти ю-риб келиб, отасининг ўрнидан туришига кўмаклашди. Ердан-га келган онаси эса эрини ич-карига олиб кириб кетди. Би-роқ жаддан тушмаган Эмин-жон ака сўкина-сўкина, таш-қарига чиқиб кетди...

Талъат отаси билан муно-сабатининг бузилишига сабаб бўлган зурриётини ухлатаёт-ган пайтда ховлидан укалари-нинг овози эшитилди.

— Бу ёққа чиқинг, ака, — дея ўшқирди Мансур.

Талъат ховлига чиққанида укалари Дилмурод билан Мансур "жанг"га шай тури-шарди. Мансур таёқ билан қуролланиб ҳам олган экан.

— Бу ерда нима қиляпсиз-лар? — ҳайрон бўлиб сўради Талъат.

— Отанинг жаҳлини била-сиз-ку, нега улар билан жан-жаллашингиз? — босиқлик билан савол берди Дилмурод.

— Жанжаллашганимиз йўқ. — Унда нега юзлари ши-линган? Бизга аканг мени уриб, жароҳат етказди, деди-ку! Отамга қўл кўтардингизми?

— Йўқ, мен уларга текканим йўқ. Ўзи сирланган, йиқилиб тушди. Аксинча, мен...

У гапини тугатишга улгур-мади. Мансур кўлидаги таёқ-ни ишга солиб, акасининг

юзига туширди. Кутилмаган зарбдан кўзи "чақнаб" кетган Талъат иккинчи бор уюшти-рилиши мумкин бўлган ҳужум-нинг олдини олиш мақсадида Мансурни қучоқлаб олди. Бу ҳол Дилмуроднинг зардасини қайнатди. У узум токига тираб қўйилган таёқни олиб, акаси-га ташланди. Икки ука томо-нидан калтакланаётган акани ҳатто она ҳам ўртага тушиб, ҳимоя қила олмади. Укалари-га қаршилиқ кўрсата олмасли-гига кўзи етган Талъат бир амаллаб ўрнидан туриб, то-морқа тарафга қоча бошлади. Бироқ, газаб кўзларини қонга тўлдирган укаларининг таёқи-бидан қочиб қутулишининг им-кони бўлмади. Дилмурод би-лан Мансур акани тутиб олиб, калтаклашни давом эттириш-ди. Талъат ўзини ҳимоя қилиш ва укаларини қўрқитиб қўйиш мақсадида ёнидан очилиб-ёпиладиган пичоқ чиқариб, уларга ўқталди.

— Бас қилларинг, акс ҳолда мендан яхшилик кутмаларинг!

Аммо бу таҳдид укаларга заррача бўлса-да, таъсир қил-мади. Натихада Талъатнинг қўлидаги пичоқ Дилмуродни жароҳатлади. Бу орада Мансур барча муаммоларининг сабаб-чиси бўлиши Турсунбойни эслаб қолди.

— Анави ҳароми қаерда? Ўлдираман уни, — дея Турсун-бой ётган хона томон югуриб кетди.

Бу орада онанинг фарзанд-ларини ажратishi мақсадида

Жиёнатнинг жазоси

Оила муқаддас даргоҳ ҳисобланади. Чунки унда халқимизнинг бебаҳо маънавияти, урф-одатлари сақла-нади, давом этади, ҳаётимиз давомчиси бўлган фарзандларимиз камол топади. Бу даргоҳнинг боши эр-как киши бўлиб у турмуш ўртоғи ва фарзандларининг нафақат таъминоти, балки юриш-туриши, одоб-ах-лоқи, маънавий баркамоллиги учун ҳам масъул ҳисобланади. Бунинг учун аввало унинг ўзи ахлоқий тар-бия кўрган бўлиши керак. Аммо бир оиланинг боши бўлган Абаурашид Чориевнинг (исм-фамилиялар ўзгартирилган) ўзи маънавий тарбияга муҳтож экан. Унинг жуфти ҳалоли ва фарзандлари тақдирини ўйламай "кўнгил майли"га эрк бериши, охир-оқибат муҳиш хатога олиб келди.

2005 йилда Зарафшон шаҳридаги Марказий қон бошқармасига қарашли участкага тракторчи бўлиб ишга кир-ган А.Чориев бир йилдан кейин оила аъзоларини ҳам бу ерга кўчириб кел-ди ва укасига тегишли хонадонда яшай бошлади. 2012 йилга қадар оиланинг аҳиллиги кўнгилдагидек эди. Бироқ, айнан шу даврга келиб, нима бўлди-ю, узоқ йиллар бирга яшаган, ҳамжихат-ликда фарзандларини камолга етказ-ётган эру хотин келишолмай қолишди. Натихада Замира опа болаларини олиб, ижарадаги хонадондан чиқиб кетди.

«Эр-хотиннинг уруши, дока рўмол-нинг қуриши», деган нақл бор халқимиз-да. Дарҳақиқат, ҳаёт давомида оилада келишмовчиликлар бўлиб туриши та-биий ҳол. Кўпчилик эр-хотинлар тез орада бундай тушунмовчиликларни бартараф этиб, яна иноқлик билан яшаб кетишади. Аммо А.Чориев хоти-нини ортага қайтарishi ўрнига, бошқа бир аёлни топди. Хотини араблаб ке-тиб қолганидан бир ойча вақт ўтиб, Санобарга кўнгил қўйган А.Чориев бу "ишқий саргузашти" фожиа билан якун топишини ҳаёлига ҳам келтирмаган бўлса керак.

2012 йилнинг 17 август кўни ошиқ-маъшуқлар одатдагидай Абдурашид аканинг ижарадаги хонадонидида учра-шишди. Бироқ, бу сафарги висол он-лари Санобарнинг ҳаётига нуқта қўйди.

Шу кўни спиртли ичимлик истеъмол қилиб, сархуш аҳволда бўлган Санобар жанжал чиқариб, Абдурашид аканинг онаси ва фарзандларини куракда тур-майдиغان сўзлар билан ҳақорат қила кетди. Бундан газабланган А.Чориев ёғоч дастали болгани олди-да, меҳ-монхонада ўтирган жазманининг орти-дан бориб, зарба берди. Кутилмаган ҳужумдан эсонаси чиқиб кетган Саноб-

Нодир ШАРИПОВ,
Зарафшон шаҳар прокурорининг иш
ўрганувчи ёрданчиси

бар болга билан такрор ва такрор бе-рилган зарбалар натижасида ҳаётдан кўз юмди.

Оиласи билан ярашиб, ўзаро муно-сабатларни қайта тиклаш ўрнига ўзига жазман топиб олган ва кейинчалик унинг ҳаётига зомин бўлган А.Чориев-га жиноят ишлари бўйича Зарафшон шаҳар суди тегишли жазо тайинлади.

Бугунги кунда одам савдоси билан боғлиқ жиноятлар жаҳон ҳамжамиятида жидаий ташвиш ва хавотир уйғотмоқда. Энг ачинарлиси, бу жиноятни содир этувчиларнинг ҳам, бундан жабр кўрувчиларнинг ҳам мақсадлари ягона. Яъни енгил йўл билан даромад топиш истаги. Бу эса ўз навбатида икки томондаги одамларни ҳам ҳалокат домига тортмоқда.

Билиб босилган тикан

Абдуқаҳҳор МУЛЛАЖОНОВ,
Сергели туман прокурори

1986 йилда туғилган Гулида Икромова (исм-фамилиялар ўзгартрилган) ҳам осон пул топиш илминда хорижда ишлашни мақсад қилди. Ачинарлиси, бундай ниятли инсонлар одамфурушларнинг турига жуда осон илинадилар. Г.Икромова ҳам Салима Ҳамидованинг тузоғига бир зумда тушди. Ўзга юртда ишлаб, пул топишни ихтиёр қилган аёлнинг кўйини "бир дунё пуч ёнғоқ" қа тўлдирган С.Ҳамидова унинг розилигини олган, дарҳол ишга киришди. У терговда шахсини аниқлашнинг имкони бўлмаган хорижлик бир гuruh шахслар билан олдиндан жиноий тил бириктириб, Г.Икромовани Покистондаги Насротидаги паспортдан тасвирланган мувофиқ жиноий гуруҳ аъзолари жабрланувчининг паспортидан хорижга чиқиш учун визаси бўлмаса-да, уни айланма йўллар орқали аввал Қирғизистон Республикасининг Бишкек шаҳрига олиб ўтиб, у ердан Ислмободга жўнатиб юборишди.

Шу ерда ҳақли савол туғилади. Нима учун паспортда чет элга чиқиш учун рухсат берадиган визаси бўлмаса ҳам Г.Икромова ўз "раҳнамо" ларига эътироз билдирмади? Инсон ўзининг тақдирига ҳам шунчалик бефарқ бўладими? Бундан кўриниб турибдики, мазкур иллатнинг урчишига маълум маънода фуқароларнинг ўзлари сабабчи бўлиб қолишади.

Хуллас, Г.Икромовани Покистонда кутиб олган шахслар унинг фуқаролик паспортини олиб қўйиб, "биз сен учун катта харажат қилдик, шунинг учун дастлабки уч ой фақат биз учун ишлайсан. Агар рози бўлмасанг, кўчага ҳайдаб юборамиз", дея шарт қўйишади. Боши берк кўчага кириб, ўзини розалат ботқоқига ташлашганини тушуниб этган Г.Икромова уларнинг шартига кўнди. Чунки, унда бошқа илож йўқ эди. Озаки шартнома тузилгандан сўнг, номаълум шахслар иш бошида турган С.Ҳамидованинг хизмати учун унга минг АҚШ доллари жўнатиб юборишади.

Г.Икромова 2009 йилнинг бошидан 2010 йилнинг ўрталарига қадар Покистоннинг Ислмобод шаҳрида мижозларнинг кўнглини овлаб, фоҳишалик билан шуғулланади. Лекин орадан уч ой ўтса-да, қўли пул ушламайди. Бунинг сабабини сўраганида, "сен ҳар ойда яна икки юз АҚШ долларидан қўшимча тўлашинг керак эди, шунинг учун ҳали қарзингдан узилмадинг", деган жавобни олади. Тубсиз жарга борган сари чуқурроқ тушиб кетаётганлигини тушунаган Г.Икромова у ердан қочиб кетишга муваффақ бўлади ва Ислмободда "Нўмон" исмли шахс билан танишиб қолади. У Нўмоннинг ёрдами билан Ўзбекистон Республикасининг Покистондаги элчихонасидан юртимизга қайтиш учун гувоҳнома олиб, Тошкентга қайтиб келади.

Қонунари устувор юртда жиноят жазоси қолмайди. Жиноят ишлари бўйича Сергели туман суди С.Ҳамидованинг қилмишларига яраша қонуний жазо тайинлаб, ҳукм чиқарди.

Бола азиз — одоби ундан азиз, деган нақл бор халқимизда. Фарзана умримиз мазмуни, қувончу шоллигимиздир. Ота-она фарзандини яхши кийинтириб, яхши емиришга интилади. Бироқ, гоҳида фарзанмига энг зарур нарсани — гўзал хулқ беришию, жамиятта фойдали инсон қилиб тарбиялашни унутиб қўяди. Бола, энг аввало, ота-онасидан ибрат олади, катталар ўзларини қандай тутса, у ҳам шундан андоза олади.

Жиззахлик Нурали (исм-фамилиялар ўзгартрилган) билан Самад ота-онанинг қаровсизлигини ёки тарбиянинг нўноқлиги сабабини, хуллас, мудиҳин жиноятни содир этишди. Холбуки, улар эндигина катта ҳаёт оstonасида туришган эди.

Осон йўл билан пул топишни режалаштирган икковлон ўзларига таниш бўлган Мастура опанинг яхши яшashi, тилла ташкилотлари борлигини билишарди. Шу боис, унинг уйига бостириб кириб, қимматбаҳо буюмларни тортиб олишни мақсад қилишди.

Кечки пайт Нурали Саманинг телефони "менга кўнгирак қил", дея хабар юборди. Кўнгирак қилган эди, "меникига ароққа газак олиб кел, бирга ичамиз", деган жавобни олди. Самад дўкондан қолбаса харид қилиб, Нуралиниқига жўнади. Бир ишга ароқни бўшатиб, кўчага чиқшди. Йўлда пиво олишди. Вақтдан унумли фойдаланиш мақсадида яна бир бор режаларини пиштиришди. Мих суғургич, темир бўлаги ва пичоқ билан

қуролланишгач, ниқоб кийиб олишди.

Мастура опанинг уйи иккинчи қаватда бўлгани сабабли, ичкарига кириш учун газ трубасидан фойдаланишди. Ярим тунда аввал Самад, кейин Нурали трубага осилиб, юқорига кўтарилишди. Шу куни Мастура опаниқига яқинлари Эргаш, Юнус ва Саодат меҳмонга келиб, ётиб қолишган эди. Самад меҳмонхонага, Нурали эса ётоқхонага кирди. Самад хонага киргач, кўлидаги темир билан уйғониб кетган Эргашнинг қўлига урди-да, Саодатнинг бўйинига пичоқ тираб:

— Овозларингни чикарсанглар, сўйиб ташлайман, — деди.

Қоронгудан фойдаланган Нурали эса кўлидаги темир билан хонада ётган Юнусни ура кетди. Юнус ниқобдаги кишини таниб қолиб, "ундай қилма, Нурали", деган эди, Нуралининг жаҳли чиқиб кетди.

— Нима деяпсан, мени кимга ўхшатаёпсан? — деб яна уришга тушди. Шовқин-сурондан қўшни хонада ухлаётган Мастура опа уйғониб, бақира бошлади. Унинг овозини биров эшитиб қолишдан ҳадиксиратган Нурали кўлидаги темир билан уни ҳам ура бошлади. Самад шу пайт Эргаш билан Саодатни олиб кирди.

Бундан фойдаланган Мастура опа Самаднинг юзига ёпишди ва ниқобни йиртиб ташлади. Бундан газаблан-

Эсиз, аёл деган ном...

Суд жараёмида судланувчининг саволларга бераётган жавобларини эшитиб, ҳам ҳайрон қолсан, ҳам унга ачинасан, киши. Аввало, у юртимизда амал қилаётган қонун-қодаларни билмаслик даражасида ёш эмас. 1974 йилда Зангиота туманида туғилган. Ачинарми жихати, оилали, муқаддам судланмаган. Энг асосийси эса, у аёл. Ҳа, жамиятнинг гули, усиз турмуш фаромуш, манисиз, юриш-туришимизда, ҳаётимизда суянчиқ, гўзаллик тисоли, дея таъриф берилган аёл...

Гарчи у ўзига эълон қилинган айбон тўлиқ иқдор бўлса-да, бу йўлга киришга мажбур қилган жихатларни гапирар экан, энди беҳтиёр ҳайрон бўлишдан ўзга чора қолмайди. Унинг галига қараганда, тириқчилик, яъни оила ташвиши билан танишлари ва қариндошларидан қарзга пул олиб, Туркия давлатига боришни, у ердан кийим-кечак олиб келиб сотишни мўлжаллайди. Четдан қараганда, бу ҳам тадбиркорликнинг бир тури ҳисобланади. Бунинг учун тегишли тартибда рўйхатдан ўтиш, патент олиш ва шунга ўхшаган жараёнлардан кейин бемалол фаолият юритиш мумкин. Мамлакатимизда шу йўсинда тадбиркорлик билан шуғулланиб, ҳам оиласи ва ҳам давлат бюджетига маълум даражада хисса қўшаётган юртдошларимиз талайгина. Буларни амалга ошириш учун эса озгина кунт билан бирга, тегишли қонун ва қоидаларга риоя қилинса қийоф. 40 ёш остонасида турган Меҳриниса Маҳмедова буларнинг барчасини яхши биларди.

Аммо у бундай йўл тутишни хоҳламайди. Ҳўжжат йиғиш, рўйхатдан ўтиш каби ишлар унга қийин бўлиб туюлади, шекилли, даромад топишини осон усулига қўл уради. Ўзи бирор яхшироқ ерга ишга жойлаштишга мўҳтож бўлиб турган бир пайтда, бошқаларга иш топиб беришга қарор қилади. Назаридан, бу усул анчайин

осон эди. Биринчи галда чиройли, келишган, аммо турмушдан қийналган қизларни ахтаришга киришди. Ахир бундайлар мўмай даромад учун дунёнинг у четига боришга ҳам тайёр бўладилар-да!

Хуллас, ўтган йилнинг январь ойида танишлари орқали икки нафар қизни топган, хорижда яхши иш борлиги ҳақида оғиз кўпиртиради-да, уларни Украина пойтахти орқали Туркиянинг Истамбул шаҳрига олиб бориб, "иш"га жойлаштириб қайтади.

Март ойининг ўрталарида М.Маҳмедова туман бозори ёнида таниш бир аёлни учратиб қолади. Саломалиқдан сўнг аёл хорижга кетиш истаги борлиги, шунингдек, бир таниш қиз ҳам шундай хоҳиш билан ўзига мурожаат қилганини айтиб, шу масалада ёрдам сўрайди. Ўзи шундайларни қидириб юрган М.Маҳмедова бундай илтимосга йўқ, дермиди?! Бахонидил ёрдам беришини айтиб, тезда ўша қиз билан учрашиш истагини билдиради. Қўп ўтмай улар учрашишади. М.Маҳмедова унга хориждаги шарт-шароитларни тушунириб, йўлрига ҳақини ҳам ўзи тўлаши, бирга бориб, у ерга жойлаштиргач, дастлаб топган икки ойлик маошини ўзи олишини, шунингдек, агар иш қидираётган бирор таниш-билишлари бўлса, уларни ҳам олиб кетишини билдиради.

Орадан уч-тўрт кун ўтиб, унга кўнгирак қилган қиз

Наримон ИЗМУЛЛАЕВ,
Тошкент вилоят прокурорининг катта ёрдамчиси

ишга бориб фикридан қайганини билдириб, бир дугонаси жуда ҳам қийналгани, ижарада яшаётгани учун ҳар қандай таклифга рози бўлишини айтиди ва унинг телефон рақамини беради. М.Маҳмедова вақтни ўтказмай номзодга телефон қилиб, учрашув белгилайди. Учрашганларида эса унга ҳам аввалги қизларга нима деган бўлса, шуларни айтиб, уни ўзи билан кетишга кўндиради ва унга самолёт чиптасини харид қилишади. Шу орада қиз унга телефон қилиб, ўзига шерик топанганини айтиб, уни М.Маҳмедова билан таништиради. Эртасига бу қизга ҳам чипта сотиб олишади. Сўнгра бозорга олиб бориб, уларга турли кийим-кечаклар олишади, гўзаллик салоинида эса пардоз-андоз ҳам қилдиради. Барча ишлар битгач, учовлон йўлга отланадилар. Бироқ, Тошкент аэропортида тезкор ходимлар уларни тўхтатиб қолишади.

Маълум бўлишича, кунги кеча улар билан кетиш ниятини билдирган қиз хорижда уларни нималар қутаётганини кеч бўлмасдан аниқлаб қолган ва тегишли органларга хабар қилган экан.

Шундай қилиб, юртдошларини хорижга "экспорт" қилишни ўзига касб қилиб олган яна бир кимсаннинг қинғир фаолиятига чек қўйилди ва суд томонидан унга 6 (олти) йил муддатга озодликдан маҳрум қилиш жазоси тайинланди.

Нўноқ тарбия оқибати

Оттабек БОЙБЕКОВ,
Жиззах вилоят прокуратораси бўлим прокурори
Дўстбек СУЛАЙМОНОВ,
«Huroq»

Машинани ортиб, йўлда учраган қамишзорда машинага қўшиб, жасадни ҳам ёқиб юбормоқчи бўлишди. Эргаш билан Самад машинани ёқиб шу учун қолишди. Қолганлар четроққа кетишди. Машина ёнғач, Нурали уларга "Ҳеч кимга айтмайсизлар, орқаларингдан одам қўяман. Биронтанг сирни очсанг, шу захоти ўлдираман", деб дўқ уриб қўйди.

Мастура опанинг сумкасида 200 минг сўм пул чиқди. Пуллар ортага қайтиш учун тақсимланди ва ҳамма тарқаб кетди. Жасад ёқиб юборилса, ҳеч қандай из қолмайди, ёпиғлик қозон ёпиғлигича қолади, деб ўйлаган Нурали билан Самад адашишган эди. Кўп ўтмай уларнинг қилмиши ошкор бўлди. Суд ҳукми билан жиноий шериклар 20 йил муддатга озодликдан маҳрум этилдилар.

Улар инсонга берилган умрининг қадрига етишмади. Нафсининг қулга айланган, шайтоний ҳаёлларга берилиб, жиноятга қўл урган йигитлар қачонлардир озодликка чиқишар, лекин улар бир умр жиноятчи, деган тамгадан қутула оlishмайди.

Икки соатларда қайтиб келган Нурали Самад билан маслаҳатлашиб, жасадни кўмиб ташламоқчи бўлишди. Бироқ, бунинг имкони бўлмади. Яна

Xalq farovonligi faoliyatimiz mezonlari

Barcha yurtdoshlarimizni Navro'z ayyomi bilan samimiy muborakbod etamiz. Navro'z oilangizga tinchlik, xotirjamlik, sihat-salomatlik va baxt-omad olib kelsin!

Bayramga tuhfa ravishda yangi jozibador foizli "NAVBAHOR" va "GULDASTA" omonat turlarini taklif etamiz.

"Agrobank" ochiq aksiyadorlik tijorat banki 100096,
Toshkent shahri, Muqimiy ko'chasi, 43.
Tel: (8-371) 150-53-72; Fax: 150-53-95
www.agrobank.uz

Xizmatlar litsenziyalangan

ХУРМАТЛИ ЮРТДОШЛАР!

«Асака» банк (ОАЖ) жамоаси Сизларни «Наврӯз» байрамини билан чин юракдан муборакбод этади ҳамда қуйидаги миллий ва хорижий валюталардаги муддатли омонат турларини таклиф этади.

Миллий валютада:

«БАҲОР 2014»
ҳисобланган фоизлар омонат муддати тугагандан сўнг берилади;
«БАРАКАЛИ»
ҳисобланган фоизлар ҳар ойда тўланади;
«ИМТИЁЗЛИ»
ҳисобланган фоизлар ҳар ойда коммунал хизматлар ва бошқа тўловларга (газ, электр энергия, иссиқ ва совуқ сув, иситиш, истеъмоладан ипотека кредитлари тўловлари, олий ўқув юртларида таълим олиш бўйича контракт тўловларига) йўналтирилади;
«НАВРҮЗ 2014»
омонатнинг сақланиш муддати 12 ой бўлиб, ҳисобланган фоизлар ҳар ойда ёки омонат муддати тугагандан сўнг берилади;
«СОҒЛОМ АВЛОД»
омонатнинг сақланиш муддати 24 ой бўлиб, ҳисобланган фоизлар ҳар чоракда ёки омонат муддати тугагандан сўнг берилади.

Хорижий валютада:

«ФАЙЗЛИ 2014» (АҚШ долларларида)
ҳисобланган фоизлар омонат муддати тугагандан сўнг АҚШ долларларида берилади;
«ШОДИЁНА» (АҚШ долларларида)
омонатнинг сақланиш муддати 2 йил бўлиб, ҳисобланган фоизлар 1 йил ўтгандан сўнг ёки омонат муддати тугагандан сўнг берилади;
«СТАБИЛЬНИЙ-1» (ЕВРОДА)
омонатнинг сақланиш муддати 12 ой бўлиб, ҳисобланган фоизлар омонат муддати тугагандан сўнг берилади.

Шу билан биргаликда, «Асака» банк (ОАЖ) миллий валютада 62 ҳамда хорижий валютада 30 турдаги қулай шартларда омонат турларини таклиф этади. Омонатларни банкнинг барча филиалларида расмийлаштириш мумкин.
Мурожаат учун телефонлар: 120-39-81, 120-39-60, 120-39-63

Филиаллар	Код	Телефон	Филиаллар	Код	Телефон
Ташкент шаҳар филиали	371	120-83-13	Наманган вилоят филиали	369	226-94-75
Автотранспорт филиали	371	120-39-95	Навоий вилоят филиали	436	223-54-32
Шайхонтоҳур филиали	371	140-39-36	Зарафшон филиали	436	573-18-78
Юнусобод филиали	371	221-80-67	Бухоро вилоят филиали	365	223-71-94
Сирғали филиали	371	258-67-49	Бухоро шаҳар филиали	365	770-11-27
Ташкент вилоят филиали	371	120-84-13	Самарқанд вилоят филиали	366	231-08-86
Андижон вилоят филиали	374	224-40-96	Афросиёб филиали	366	221-77-56
Асака филиали	374	233-13-69	Қашқадарё вилоят филиали	375	221-12-93
Фарҳод филиали	374	226-97-53	Сурхондарё вилоят филиали	376	770-82-12
Фарғона вилоят филиали	373	224-70-83	Қорақалпоғистон филиали	361	770-60-59
Марғилон филиали	373	237-12-37	Хоразм вилоят филиали	362	226-97-78
Олтиариқ филиали	373	432-10-11	Сирдарё вилоят филиали	367	225-44-03
Кўқон филиали	373	552-61-04	Жиззах вилоят филиали	372	226-43-11

Барча омонатларингиз Фуқароларнинг Банклардаги омонатларини кафолатлаш фонди томонидан кафолатланади. Сизнинг омонатларингиз:

- солиқлар ва мажбурий тўловлардан озод;
- маълумотлари сир сақланиши тўлиқ кафолатланади;
- эгалик ва тасарруф ҳуқуқи ўз ихтиёрингизда;
- миқдори чекланмаган.

«Асака» банк (ОАЖ) сармоянигиз сақланиши ва кўпайишини кафолатлайди.

www.asakabank.com

Хизматлар лицензияланган

Huquq
yuridik gazeta

Muassis:
O'zbekiston
Respublikasi
Bosh
prokuraturasi

Bosh muharrir:
**Jahongir Jur'atovich
MAKSUMOV**

Tahrir hay'ati:

Hakimboy HALIMOV Baxtiyor NAZAROV
Abbosxon SANGINOV (Bosh muharrir o'rinbosari)
Muxtor ZOIROV Kamoliddin ASQAROV
Gulnoza RAHIMOVA (mas'ul kotib)

Tahririyat manzili:
Toshkent shahri, Yahyo
G'ulomov ko'chasi, 66-uy.

Telefon: 233-98-40,
Faks: 233-10-53,
233-64-85

E-mail:
huquq@huquq-gazeta.uz

Gazeta haftanay payshanba kunlari chiqadi.
Sotuvda kelishilgan narxda

Tahririyatga kelgan qo'lyozmalar taqdir qilinmaydi va egalari qaytarilmaydi.
Muallif fikri tahririyat nuqtai nazaridan farqlanishi mumkin.
«HUQUQ» materiallarini ko'chirib bosish faqat tahririyat ruxsati bilan amalga oshiriladi.
□ — tijorat materiali.
Reklama materiallarining mazmuni uchun tahririyat javobgar emas.

Nashr ko'rsatkichi
231

Buyurtma j-9461.50 573 nusxada bosildi.
Gazeta tahririyat kompyuter bazasida teritki va sahifalandi. «HUQUQ» original maketi.

Navbatchi muharrir: O' DEHQONOV
Sahifalovchi: S. BOBOJONOV
Navbatchi: O' DEHQONOV

Bosmaxonaga topshirish vaqti: 22.00.
Topshirildi: 20.00 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Gazeta O'zbekiston Respublikasi matbuot va axborot agentligida 2009-yil 12-oktabrda 0188-raqam bilan ro'yxatga olingan.
ISSN 2010-7617

9 772010 761004